

MAJ 2025

FOT. URZĄD GMINY PAKOSŁAW

DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOSŁAW

URZĄD GMINY PAKOSŁAW

UL. KOLEJOWA 2
63-920 PAKOSŁAW

WWW.PAKOSLAW.PL

OPRACOWANIE POWSTAŁO
WE WSPÓŁPRACY Z FUNDACJĄ
"PARTNERZY DLA SAMORZĄDU"

Spis treści

WSTĘP	3
1. Ogólne informacje o gminie	3
2. Sytuacja gminy na tle powiatu oraz województwa	4
2.1. Demografia	4
2.2. Pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne, opieka zdrowotna, organizacje społeczne i edukacja	7
2.3. Rynek pracy, gospodarka, infrastruktura i środowisko	11
2.4. Kultura, turystyka, sport i rekreacja	17
3. Wstępne badanie ankietowe problematyki rewitalizacji na terenie gminy	19
3.1. Organizacja badania	19
3.2. Zidentyfikowane problemy społeczne obszaru gminy	22
3.3. Podsumowanie badania	28
4. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR)	30
4.1. Wyznaczenie jednostek analitycznych (JA) i ich charakterystyka	30
4.2. Dobór wskaźników do analizy oraz zebranie danych	34
4.3. Analiza pozyskanych danych	36
5. Obszar zdegradowany (OZ)	59
6. Obszar rewitalizacji (OR)	61
Spis wykresów	65
Spis tabel	66
Spis rysunków	66

WSTĘP

Zgodnie z Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, Gminny Program Rewitalizacji jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji, wyznaczonego w drodze uchwały rady gminy. Potwierdzeniem spełnienia przez obszar zdegradowany przesłanek jego wyznaczenia jest diagnoza gminy, obejmująca analizę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych dla całego obszaru gminy. Diagnoza przygotowywana jest z wykorzystaniem obiektywnych i weryfikowalnych mierników oraz metod badawczych, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań. Do przygotowania diagnozy powinny być wykorzystane także najbardziej aktualne dane, którymi gmina dysponuje lub które może pozyskać. W oparciu o powyższe przesłanki sporządzona została **diagnoza gminy, w tym diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR) Gminy Pakosław.**

1. Ogólne informacje o gminie

Gmina Pakosław położona jest na południu Niziny Wielkopolskiej w powiecie rawickim na wysokości około 100 metrów n.p.m., w dorzeczu rzeki Orli, stanowiącym część dorzecza Baryczy. Dorzecze Orli to liczne lewo i prawobrzeżne ciek, z których największy to Szpatnica. Są to rzeki nizinne o małych spadkach, jak również niewielkich zdolnościach retencyjnych. W gminie występuje sporo wydm, pokrytych w przeważającej mierze lasem z drzewostanem iglastym. Lasy zajmują 21,3% powierzchni gminy, stąd obok określenia „rolnicza” gmina pojawia się też często nazwa „zielona” gmina. Z roślin chronionych znaleziono na terenie gminy takie gatunki, jak: widłak spłaszczony, kruszyna pospolita, kalina koralowa, bluszcz pospolity, centuria pospolita, kocanki piaskowe, konwalia majowa, kosaciec syberyjski oraz kukulka szerokolistna (storczyk szerokolistny).

Na terenie gminy znajduje się 5 zabytkowych parków: Park pałacowy w Golejewku z XVIII w., Park pałacowy w Osieku z XIX w., Park pałacowy w Pakosławiu z XVIII w., Park dworski w Ostrobudkach z XIX w. oraz Park dworski w Zaorlu z XIX w. Szczególnie ciekawym założeniem parkowo-pałacowym jest park w Golejewku z zabytkową aleją lipową. Wszystkie parki zasługują na ochronę zarówno ze względów historyczno-krajobrazowych, jak również florystyczno-faunistycznych. W gminie przeważają gleby słabe i piaszczyste.

Powierzchnia Gminy Pakosław to 7.733 ha w tym; 4.376 ha to grunty orne, 1.100 ha - użytki zielone, 1.658 ha - lasy, 151 ha - wody, 460 ha - grunty pozostałe oraz 9 ha - nieużytki.

Gminę Pakosław zamieszkuje 4.830 osób (według stanu na 31.12.2023 rok). W ramach podziału administracyjnego wydzielonych zostało 15 jednostek pomocniczych – sołectw, tj.: Pakosław, Białykał, Chojno, Golejewo, Golejewko, Podborowo, Niedźwiadki, Dębionka i Kubeczki, Osiek, Pomocno, Ostrobudki, Góreczki Wielkie, Sowy, Sworowo, Zaorle.

2. Sytuacja gminy na tle powiatu oraz województwa

W pierwszym etapie prac nad diagnozą dokonano analizy - porównania ogólnej sytuacji gminy Pakośław w zakresie głównych obszarów funkcjonowania gminy do powiatu rawickiego oraz województwa wielkopolskiego.

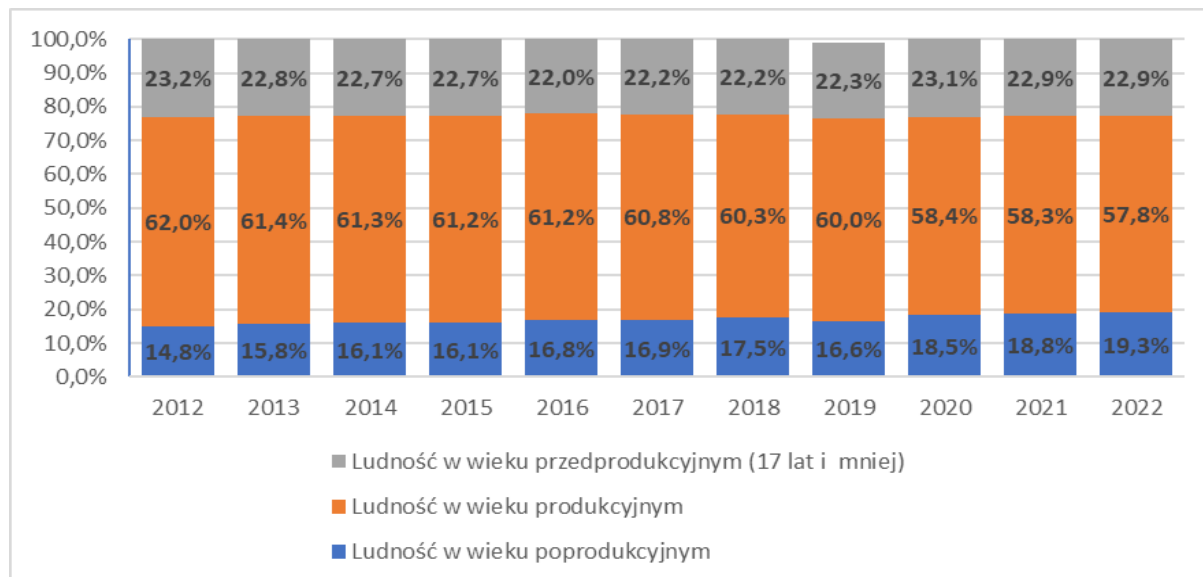
2.1. Demografia

Liczba mieszkańców gminy w latach 2012-2022 wahała się między 4.749 osób (wartość najniższa zanotowana w 2012 roku) a 4.918 osób (wartość najwyższa zanotowana w 2019 roku). W roku 2022 liczba mieszkańców gminy wynosiła 4.789 osób. Porównując liczbę mieszkańców z 2022 roku do 2012 roku można stwierdzić, iż nastąpił **bardzo niewielki jej wzrost, wynoszący 0,84%**.

Ważną kwestią, składającą się na ogólny obraz sytuacji społecznej gminy, jest także **udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem**. Z Wykresu 1. wynika, że **odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym** w latach 2012-2022 zwiększał się systematycznie od poziomu 14,8% w 2012 roku do 19,3 % w roku 2022 roku. Dynamika wzrostu osób w wieku poprodukcyjnym (lata 2012-2022) oscylowała w gminie na poziomie 31,58%, co oznacza, że była znacznie wyższa od tej w powiecie rawickim (28,07%).

W analizowanym okresie odsetek ludności w wieku produkcyjnym spadł z 62,0% w 2012 roku do 57,8% w 2022 roku. Spadł również, ale nieznacznie, odsetek w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym - z 23,2% do 22,9%. Podobne tendencje w tych dwóch grupach ekonomicznych zanotowano w analizowanym okresie w powiecie rawickim.

Wykres 1. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Pakośław

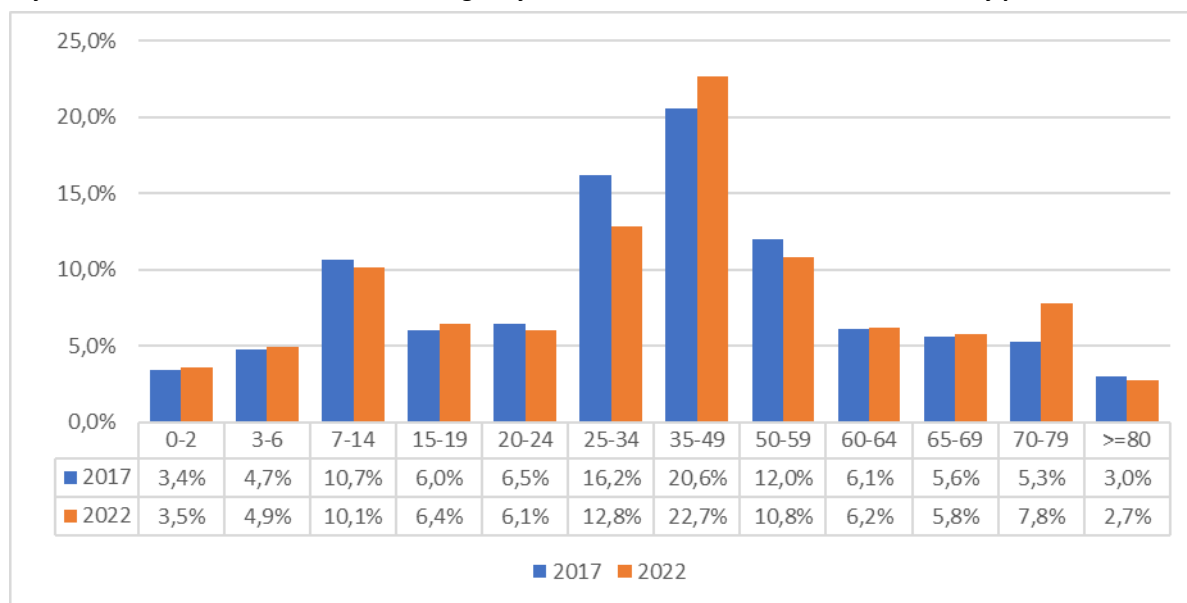

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

Liczba i struktura wieku mieszkańców oraz zmiany zachodzące w ich obrębie wpływają na popyt na różnego rodzaju usługi, infrastrukturę techniczną, nieruchomości mieszkaniowe i komercyjne, a także na miejsca pracy. Równocześnie sytuacja demograficzna wyznacza potencjalny zasób siły roboczej i w konsekwencji, zdolność do generowania podatków. W tym

aspekcie analizie poddano strukturę wieku mieszkańców gminy, co zostało przedstawione na Wykresie 2. W latach 2017-2022 największy wzrost nastąpił w grupie aktywnych zawodowo: 35-49 lat oraz w przedziale 70-79 lat. Mniejsze wzrosty odnotowano w grupach: 15-19 lat, 3-6 lat oraz 60-64 lata. Największy spadek nastąpił w grupie aktywnych zawodowo: 25-34 lat, oraz 50-59 lat, a mniejsze spadki odnotowano w grupach: 7-14 lat, 20-24 lata oraz powyżej 80 lat. Wskazane trendy zmian niekorzystnie wpłynęły na strukturę jakościową populacji gminy.

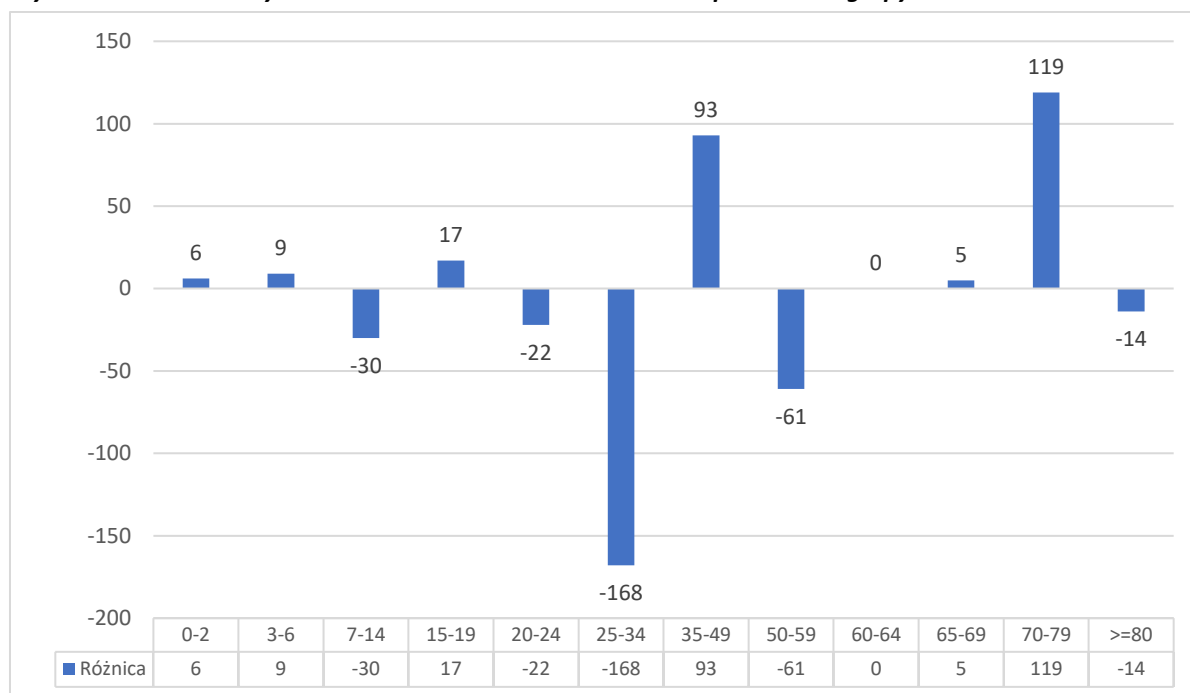
Wykres 2. Struktura wieku mieszkańców gminy Pakośław w latach 2017 vs 2022 – udziały procentowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwaju.pl

Na Wykresie 3. zobrazowano skalę zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych. Dane w ujęciu kaskadowym ukazują, w formie przepływu, zachodzące zmiany oraz ich wielkość w ujęciu całkowitym. Wykres ten przedstawia zatem sytuację demograficzną w gminie pod innym kątem niż ta przedstawiona wcześniej. Jak ukazuje wykres, negatywną przesłanką sytuacji demograficznej w gminie jest ogólny spadek liczby mieszkańców o 43 osoby (lata 2017-2022). Również mniej optymistyczna przesłanka to znaczący spadek liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym 25-34 (-168), 50-59 (-61), 20-24 (-22) oraz w grupie wiekowej 17-14 (-30). Największy wzrosty liczby mieszkańców gminy zauważyć można w grupie wiekowej 70-79 (+119) oraz 35-49 (+93), mniejszy w grupie wiekowej 15-19 (+17).

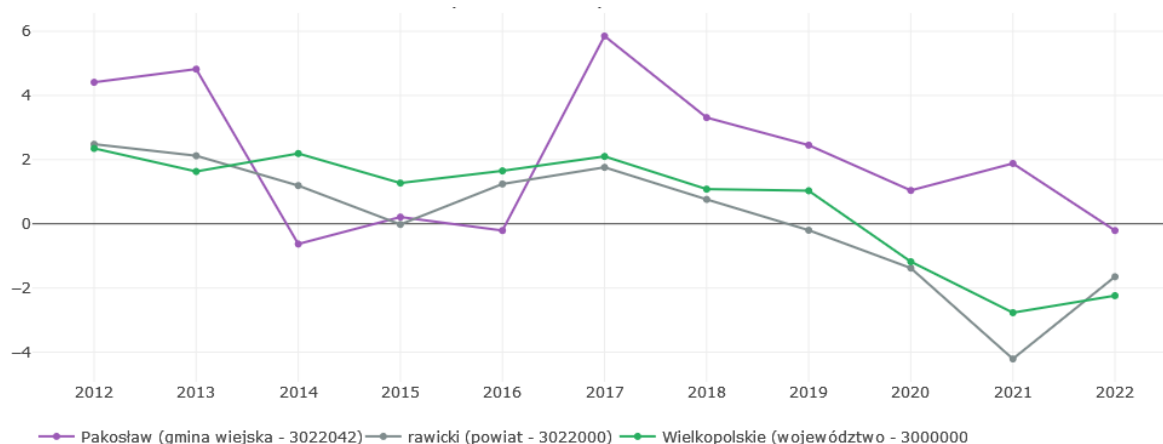
Wykres 3. Różnica liczby mieszkańców w latach 2017 vs 2022 w podziale na grupy wiekowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

Przyrost naturalny (różnica między urodzeniami żywymi a zgonami) w gminie w 2022 roku **był ujemny i wyniósł -1 osobę**, podobnie w roku 2014 (-3 osoby) oraz w roku 2016 (-1 osoba). W pozostałych latach w gminie przyrost naturalny był dodatni, ale notował niskie wartości od +1 osoby w 2015 roku do +28 osób w 2017 roku. Różni to gminę Pakośław od powiatu rawickiego oraz województwa wielkopolskiego, w których można było zaobserwować spadki przyrostu naturalnego. W celach porównawczych na Wykresie 4. przedstawiono dane, dotyczące przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców dla gminy, powiatu rawickiego oraz województwa wielkopolskiego. Wynika z niego, że najkorzystniejsza sytuacja w tym zakresie w większości analizowanego okresu występowała w gminie Pakośław.

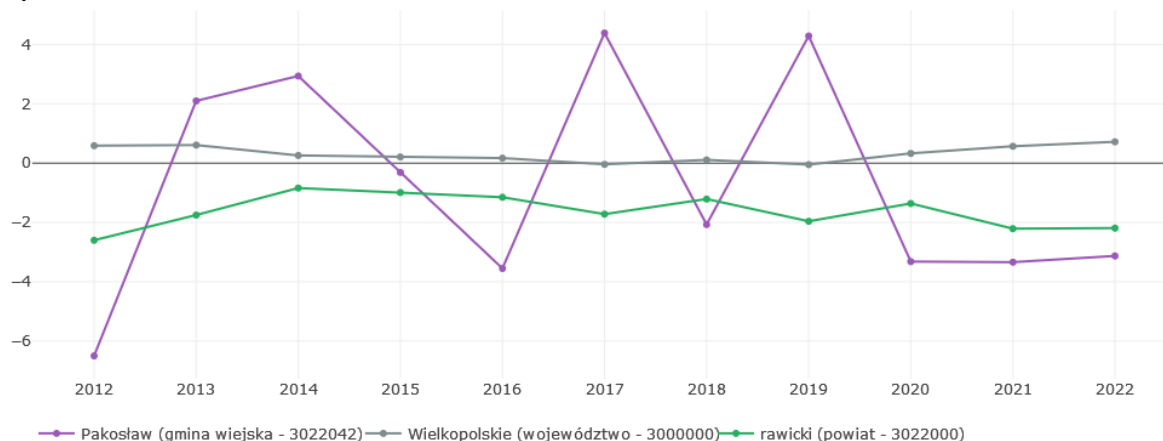
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Saldo migracji¹ w gminie Pakośław w latach 2012-2022 w większości notowało ujemne wartości w przedziale od - 2 do -31 osób, za wyjątkiem roku 2013, 2014, 2017 oraz 2019, w których przyjmowało ono wartości dodatnie od +21 do +10 osób. Jednakże **w całym analizowanym okresie saldo migracji w gminie było ujemne i przyjęło skumulowaną wartość -41 osób**. W tym samym przedziale czasowym saldo migracji dla powiatu rawickiego miało podobny charakter - wartości wskaźnika przyjmowały w większości ujemne wartości w całym okresie z tym, że w gminie charakteryzowało się ono wysoką dynamiką. Inna sytuacja miała miejsce w przypadku województwa wielkopolskiego, w którym wartość wskaźnika przyjmowała wartości dodatnie. W celach porównawczych na Wykresie 5. przedstawiono dane dotyczące salda migracji w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców, które potwierdzają powyższe wnioski. W gminie **migracje zdecydowanie negatywnie wpływają** na jej sytuację demograficzną.

Wykres 5. Saldo migracji w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

2.2. Pomoc społeczna, bezpieczeństwo publiczne, opieka zdrowotna, organizacje społeczne i edukacja

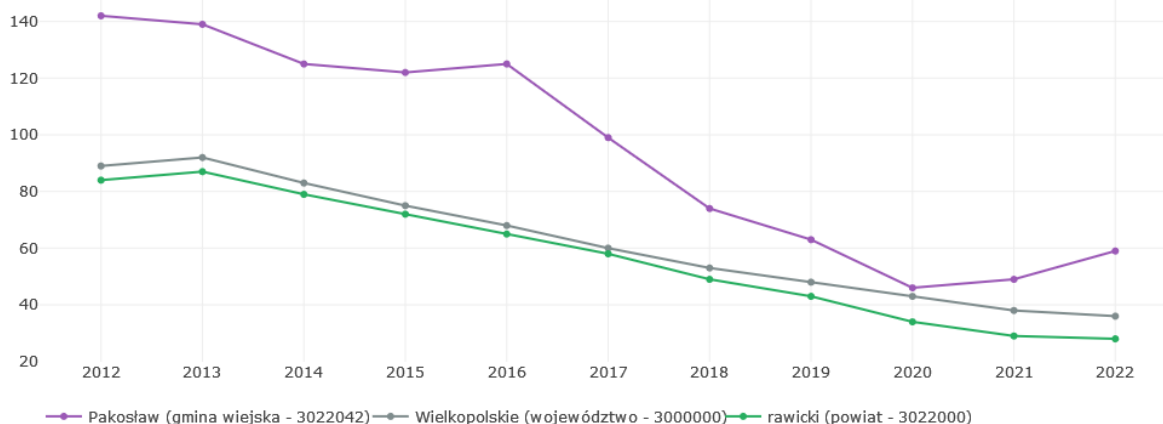
W gminie Pakośław zadania z zakresu pomocy społecznej wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakoślawiu. Powody udzielenia pomocy finansowej lub rzeczowej to głównie: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba, ochrona macierzyństwa, wielodzietność, bezrobocie, bezradność życiowa, alkoholizm, rodziny niepełne, bezdomność, przemoc w rodzinie, czy trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Liczba osób **korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej** w gminie między 2012 a 2020 rokiem ma wyraźną tendencję spadkową, natomiast w latach 2020-2022 wykazuje tendencję wzrostową. W 2012 roku korzystały z niej 674 osoby, natomiast w 2022 roku już tylko 281 osób. Spadek w analizowanym okresie (2012-2022) wyniósł **393** osoby, czyli aż **o 58,31%**. W oparciu o powyższe dane wnioskować można, że w gminie Pakośław

¹ Saldo migracji - różnica liczby osób przybyłych w danym okresie do danej jednostki administracyjnej/kraju z zagranicy i liczby osób, które w tym okresie wyjechały z tej jednostki/kraju za granicę

zdecydowanie poprawia się sytuacja materialna osób najbardziej potrzebujących. Trend w tym zakresie jest spadkowy i porównywalny do tego notowanego w powiecie rawickim oraz w województwie wielkopolskim, co ukazano na Wykresie 6.

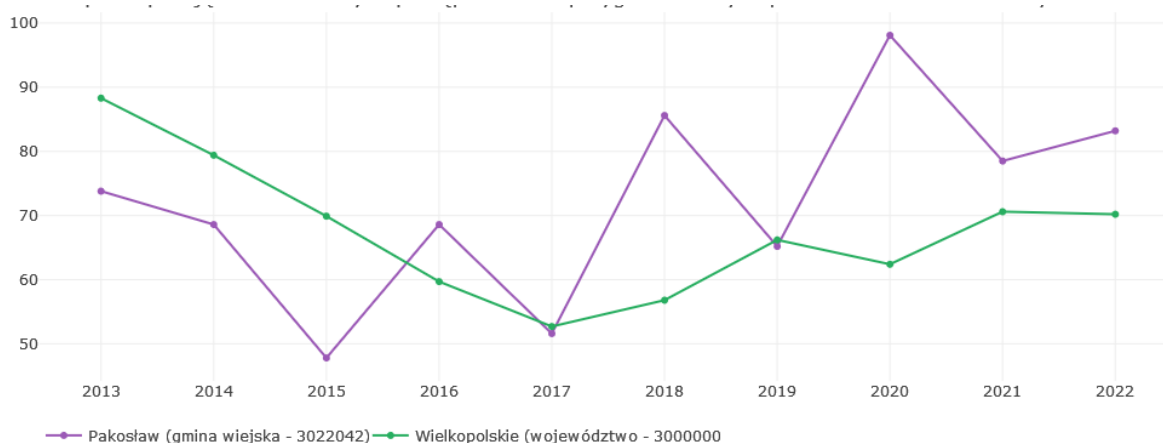
Wykres 6. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Zadania na rzecz zabezpieczenia ładu i porządku publicznego oraz zwalczania przestępczości realizuje Komenda Powiatowa w Rawiczu, Rewir Dzielnicowych w Pakoślawiu. Działania priorytetowe jednostki to ograniczenie zjawiska spożywania alkoholu, spowodowanie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości, utrzymanie ładu i porządku publicznego oraz wyeliminowanie przypadków gromadzenia się młodzieży w porze wieczorowo-nocnej w różnych rejonach Pakośławia. Z danych powiatowych wynika, że w latach 2013-2022 liczba przestępstw przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców **wzrosła o 12,74%**, natomiast **w przypadku województwa wielkopolskiego** liczba przestępstw tego typu spadła o 20,5%.

Wykres 7. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców (dane powiatowe)

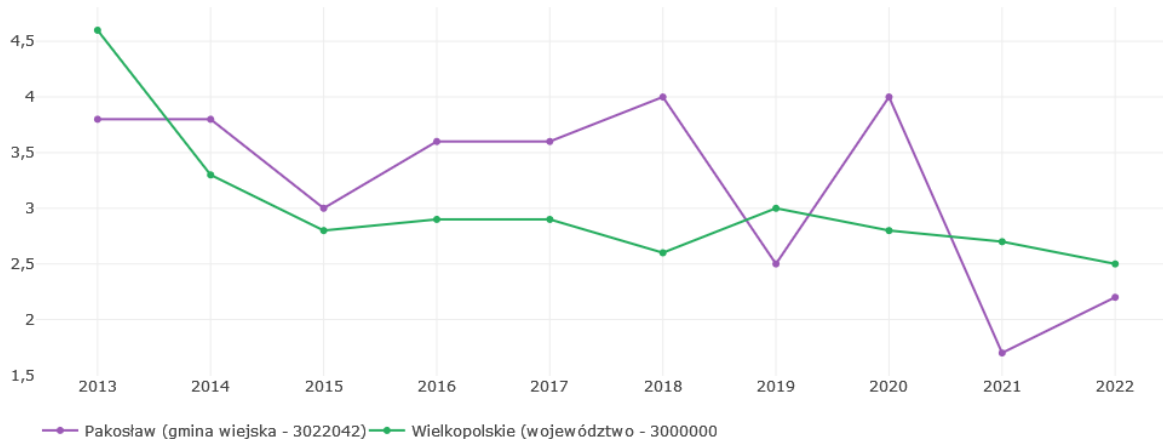

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Odminną tendencję zanotowano w zakresie przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu na 10 tys. mieszkańców (dane powiatowe). Ich liczba w latach 2013-2022 **spadła aż o 42,11%**, a wartość

wskaźnika w powiecie w 2022 roku (2,2) była niższa od tego notowanego w woj. wielkopolskim (2,5).

Wykres 8. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10 tys. mieszkańców (dane powiatowe)

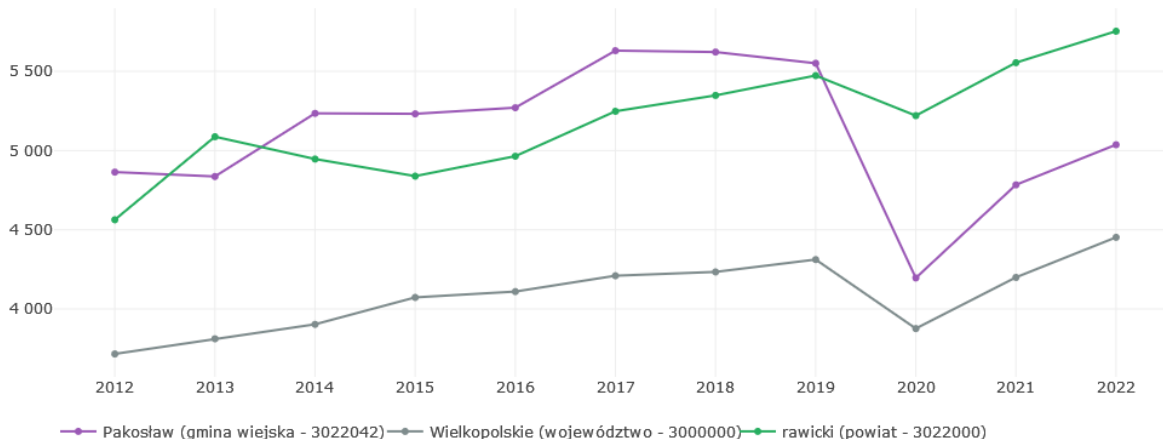

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Jeżeli chodzi o **opiekę zdrowotną mieszkańców**, to z danych powiatowych wynika, że w gminie Pakosław na 1.000 mieszkańców dostępnych było 2,2 łóżka szpitalnego, co jest wynikiem niższym od średniej dla woj. wielkopolskiego (2,7 łóżka). Wyższa od średniej wojewódzkiej jest liczba lekarzy i dentystów, pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1.000 mieszkańców (dane powiatowe) – 1,2 gmina i 1,0 województwo.

W latach 2012-2022 w gminie Pakosław nieznacznie wzrosła, o 3,56%, liczba porad lekarskich na 1.000 mieszkańców. Podobny trend wzrostowy, ale bardziej dynamiczny, odnotowano w powiecie rawickim i województwie (zanotowano odpowiednio wzrost o 26,08% i 19,81%). Jak ukazują dane z Wykresu 9., przez większą część analizowanego okresu wartość wskaźnika dla gminy była znacząco wyższa od wartości notowanych w powiecie rawickim i województwie wielkopolskim. W 2022 roku przyjęła ona wartość 5.037.

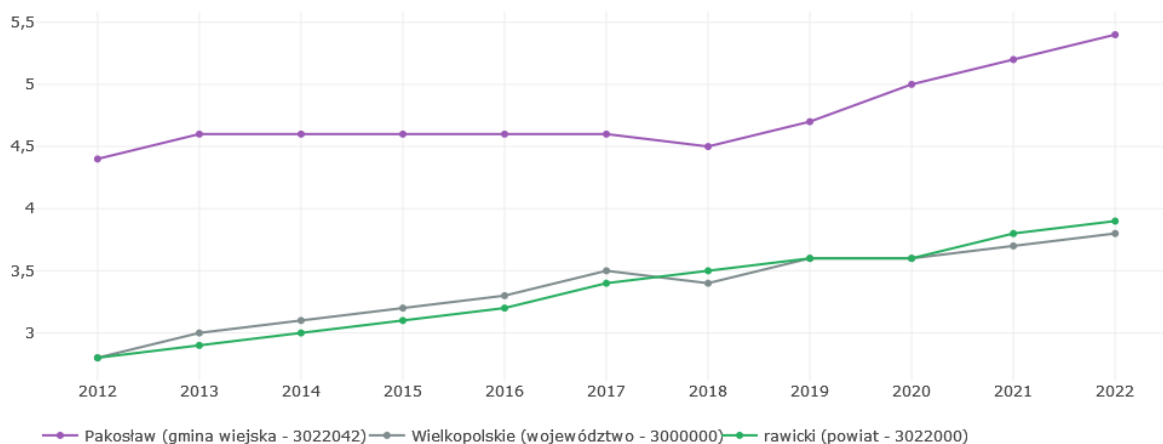
Wykres 9. Liczba porad lekarskich na 1.000 mieszkańców w gminie Pakosław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Kolejnym istotnym obszarem funkcjonowania gminy i jej mieszkańców jest **działalność społeczna**. W tej kwestii ważna jest liczba organizacji społecznych działających w gminie. W 2022 roku liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wynosiła 26, co jest wartością wyższą o 5 względem roku 2012 (21 podmiotów). Wskaźnik ten jest istotny, gdyż obrazuje poziom zaangażowania mieszkańców gminy oraz ich gotowość do włączania się w realizowanie polityk lokalnych. Im więcej podmiotów działających nie dla zysku, o charakterze samorządnych i odrębnych od administracji samorządowej, tym większa różnorodność usług i faktyczny wpływ mieszkańców na jakość życia w gminie. Wskaźnik ten obrazuje ponadto poziom partycypacji społecznej. W celach porównawczych na Wykresie 10. przedstawiono dane, dotyczące liczby organizacji społecznych na 1.000 mieszkańców. Wartości notowane dla gminy znacznie odbiegają od średniej dla powiatu i dla województwa. W 2022 roku przyjmowały one odpowiednio wartości: 5,4 dla gminy, 3,9 dla powiatu i 3,8 dla województwa.

Wykres 10. Organizacje społeczne na 1.000 mieszkańców w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim

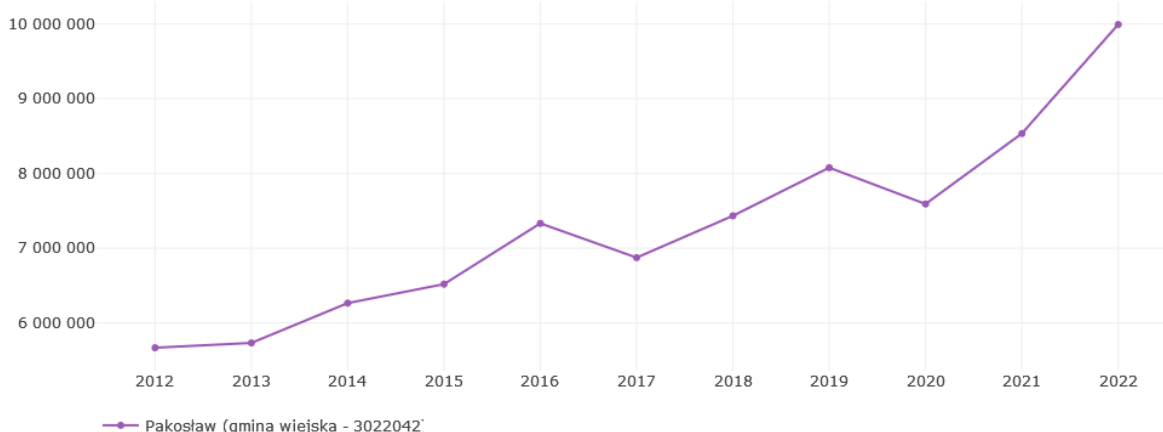

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Ostatnim obszarem, poddanym analizie w tej części opracowania, jest **edukacja**. Liczba uczniów szkół podstawowych w gminie wzrosła o 22,54% (rok 2012 do 2022) do wartości 435 w 2022 roku. Liczba miejsc w przedszkolach w okresie 2012-2018 nie zmieniła się i wynosiła 165 miejsc (dane do 2018 roku). W gminie nie funkcjonuje żaden żłobek.

Wskazane wzrosty są niewątpliwie pozytywnym zjawiskiem, choć w przypadku wzrostu liczby uczniów szkół podstawowych duże znaczenie miała likwidacja gimnazjów. Kwestie te wiążą się jednak ze wzrostem wydatków gminy na oświatę i wychowanie, co ukazano na Wykresie 11. Wydatki na ten cel w latach 2012-2022 wzrosły aż o 76,36% i w 2022 roku wyniosły prawie 10,0 mln zł. Część środków na utrzymanie szkół podstawowych jest otrzymywana w ramach subwencji, która nie jest wystarczająca, aby zapewnić poprawne ich funkcjonowanie, stąd rosną koszty samorządu, który musi dołożyć brakującą kwotę i zabezpieczyć odpowiednie działanie szkół.

Wykres 11. Wydatki ogółem na oświatę i wychowanie w gminie Pakośław

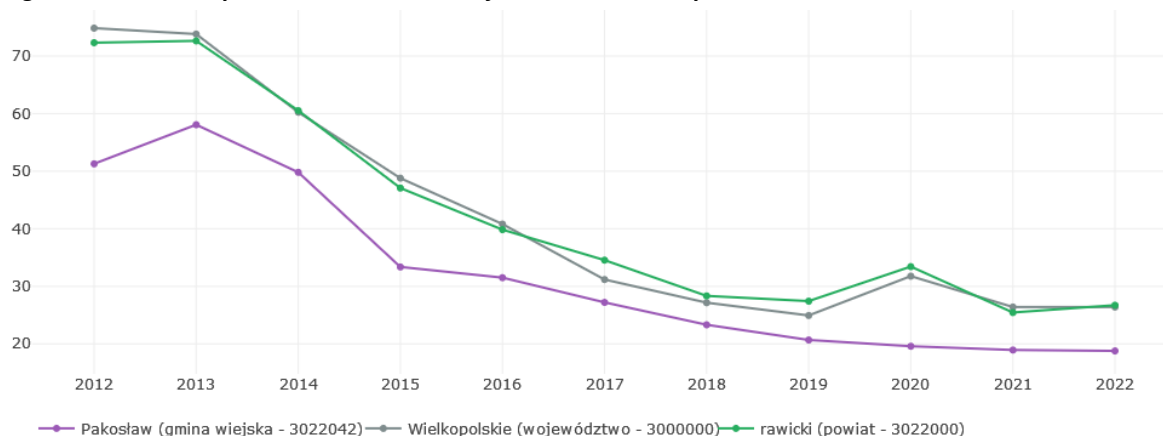

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

2.3. Rynek pracy, gospodarka, infrastruktura i środowisko

Kolejną analizowaną kwestią, składającą się na ogólny obraz sytuacji gminy, jest **bezrobocie**. Z Wykresu 12. wynika, że **udział zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na 1.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym** od 2013 roku systematycznie **spadał** - z poziomu **58,08** do **18,78** w 2022 roku. W tym samym przedziale czasowym poziom wskaźnika dla powiatu rawickiego i województwa wielkopolskiego był na zbliżonym poziomie i przyjął podobny trend spadkowy. W 2022 roku w gminie zanotowano wartość wskaźnika na poziomie 18,78 i jest ona o ok. 63,38% niższa od tej notowanej w 2013 roku.

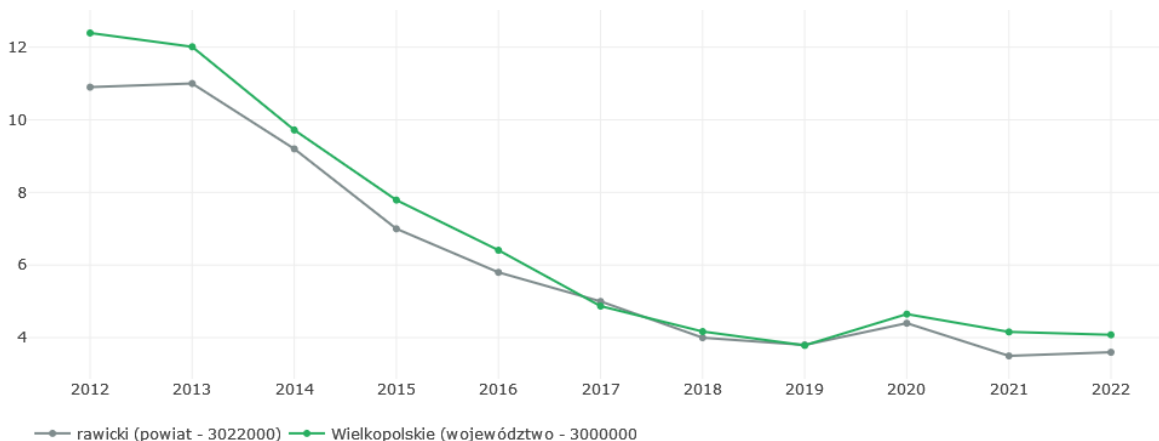
Wykres 12. Udział zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na 1.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Stopę bezrobocia w ujęciu całego powiatu rawickiego prezentuje Wykres 13., z którego wynika, że bezrobocie w gminach powiatu rawickiego oraz w województwie systematycznie spadało do 2019. W latach 2019-2020, w przypadku powiatu, jak i województwa, nastąpił nieznaczny wzrost stopy bezrobocia. Od 2020 do 2022 roku sytuacja w powiecie była podobna do tej notowanej w województwie – ponownie nastąpił spadek stopy bezrobocia.

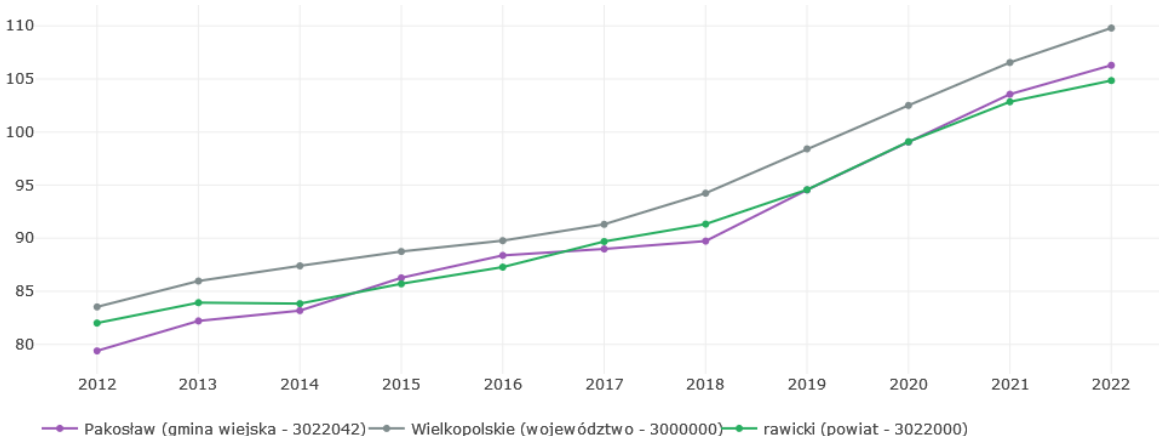
Wykres 13. Stopa bezrobocia w powiecie rawickim i województwie wielkopolskim

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Ogólny poziom **przedsiębiorczości** zbadano za pomocą wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych, wpisanych do rejestru REGON, na 1.000 mieszkańców. Współczynnik ten wzrósł w gminie w ostatnich latach z poziomu 79,39 w 2012 roku do 106,29 w roku 2022, tj. zanotowano wzrost o 33,88%, **co można uznać za istotną zmianę i poprawę sytuacji**. Stwierdzić można, iż tendencja wzrostowa wartości wskaźnika dla gminy i województwa (wzrost o 31,45%) jest na zbliżonym poziomie, natomiast w powiecie również zaobserwować można tendencję wzrostową, jednak z mniejszymi wartościami, wynoszącymi 27,85%. Z kolei w wartościach nominalnych sytuacja w gminie i powiecie jest mniej korzystna w stosunku do sytuacji w województwie wielkopolskim.

Wykres 14. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1.000 mieszkańców

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Dla lokalnego rynku pracy i gospodarki istotna jest także struktura podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność na terenie gminy, co ukazano w Tabeli 1. **Wynika z niej, iż prawie 95% podmiotów gospodarczych to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób** Warto także wskazać na fakt, że oprócz pojawienia się 81 nowych mikroprzedsiębiorstw, w analizowanym okresie ubyło przedsiębiorstw zatrudniających między 10 a 49 osób oraz

zatrudniających powyżej 250 osób. W przypadku liczby przedsiębiorstw zatrudniających 50 - 249 osób sytuacja w analizowanym okresie nie zmieniała się.

Tabela 1. Lokalni pracodawcy

Wskaźnik	2017	2022	Różnica
Liczba podmiotów zatrudniających 1- 9 osób	401	482	81
Liczba podmiotów zatrudniających 10 - 49 osób	24	23	-1
Liczba podmiotów zatrudniających 50 - 249 osób	4	4	0
Liczba podmiotów zatrudniających powyżej 250 osób	1	0	-1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

Kolejnym istotnym aspektem lokalnej gospodarki, który poddano analizie, była kwestia rodzaju przeważającej, prowadzonej w gminie działalności gospodarczej, co ukazano w Tabeli 2. Jak wskazują dane, największy odsetek firm prowadzi działalność w ramach sekcji F (budownictwo) oraz sekcji G (handel hurtowy i detaliczny i naprawy). Te dwie grupy znacząco dominują w specjalizacji lokalnej gospodarki.

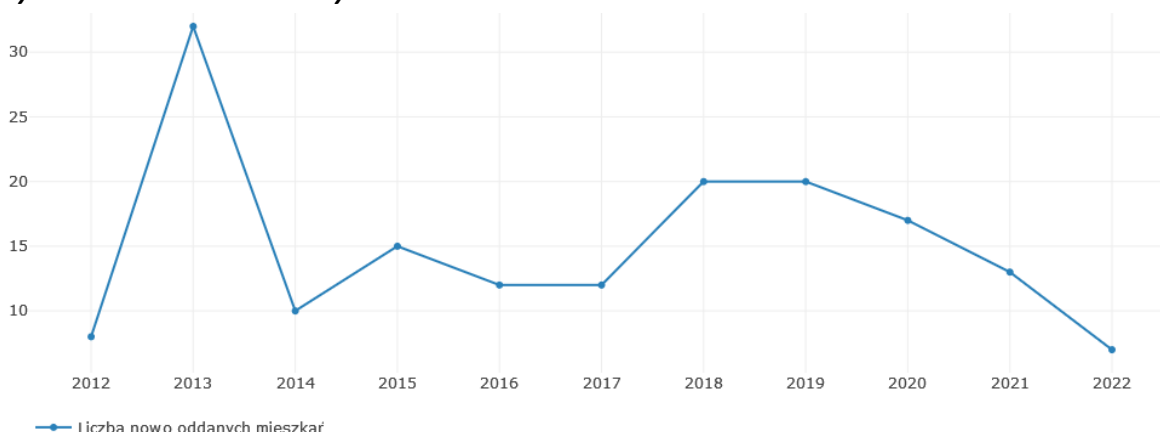
Tabela 2. Lokalni pracodawcy według sekcji prowadzonej działalności

Sekcja działalności	2017	2022	Różnica
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny i naprawy	96	105	9
Sekcja F – Budownictwo	105	143	38
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25	32	7
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	13	16	3
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	23	25	2
Sekcja S i T – Pozostała dział. usł., gospodarstwa dom. zatrudn. prac.	26	43	17
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	35	44	9
Pozostałe	107	101	-6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy.monitorrozwoju.pl

O skali atrakcyjności każdej gminy świadczy także liczba nowo oddanych mieszkań, co ukazują dane na Wykresie 15. Pod tym względem sytuacja w gminie Pakośław jest umiarkowanie korzystna. Kumulatywnie w latach 2012-2022 oddano 166 mieszkań. W 2013 roku oddano do użytku rekordową liczbę 32 nowych mieszkań.

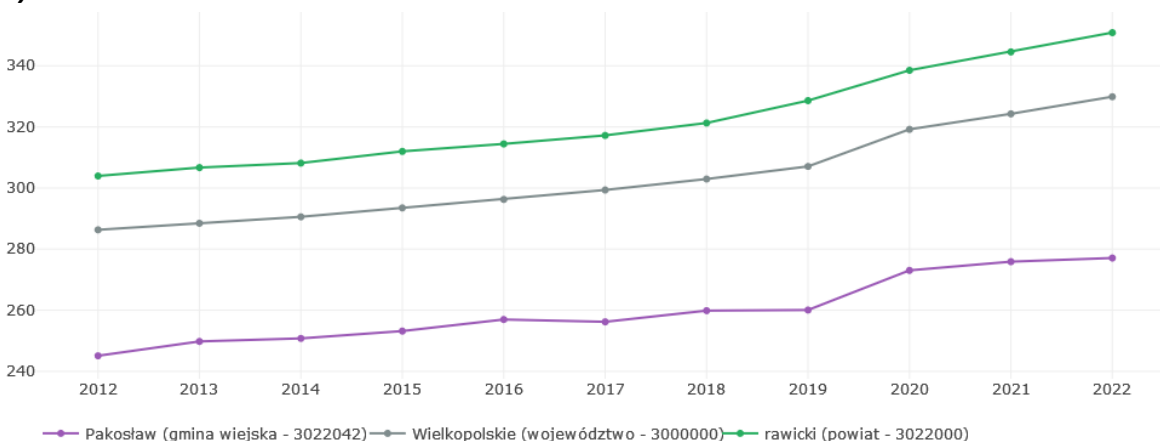
Wykres 15. Liczba nowo oddanych mieszkań

Źródło: *analizy.monitorrozwoju.pl*

Chcąc jednak porównać sytuację mieszkaniową gminy do tej notowanej w powiecie rawickim i województwie wielkopolskim, na Wykresie 16. przedstawiono dane, dotyczące liczby mieszkań w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców. Sytuacja w gminie pod tym względem w całym analizowanym okresie jest mniej korzystna w porównaniu do tej w powiecie oraz w województwie, notując dynamikę zmian na poziomie + 13,05%. W przypadku powiatu dynamika zmian wynosiła +15,44%, a w przypadku województwa + 15,21%. W 2022 roku zanotowano następujące wartości wskaźników: gmina – 277,09, powiat rawicki – 350,86 oraz województwo wielkopolskie - 329,87.

Wykres 16. Liczba mieszkań na 1.000 mieszkańców

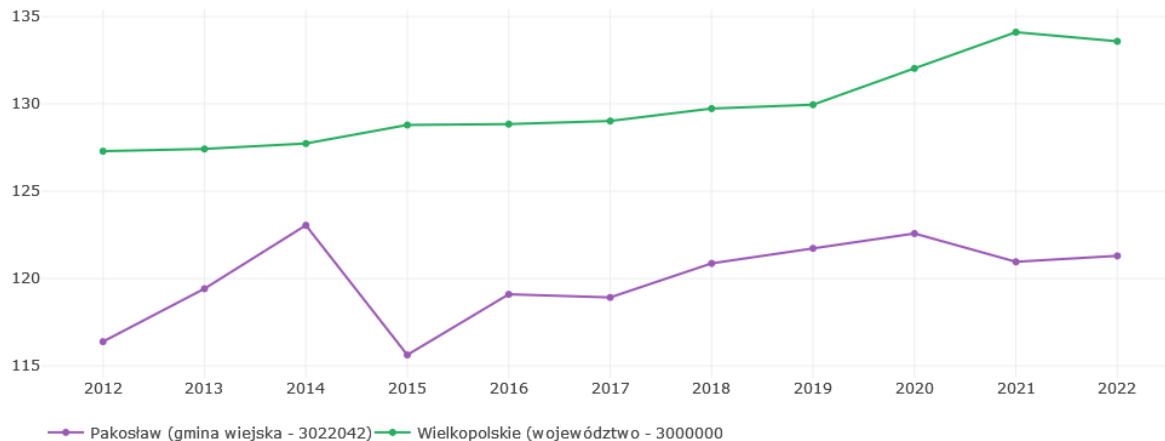

Źródło: *analizy.monitorrozwoju.pl*

Jednym z kluczowych elementów infrastruktury gminnej jest także kwestia **dróg publicznych**. Ocenę ilościową dokonano na podstawie analizy wskaźnika łącznej długości dróg gminnych i powiatowych na 100 km² powierzchni. Stopień nasycenia terenu powiatu drogami określa jego wewnętrzną dostępność komunikacyjną transportem samochodowym. Dane przedstawione na Wykresie 17. ukazują, iż w latach 2012-2014 zanotowano dynamiczny wzrost wartości wskaźnika, po czym spadek w 2015 roku. W latach 2016-2022 nastąpił ponowny wzrost tego wskaźnika, ale nie tak dynamiczny. Nie zmienia to faktu, że przedkłada się to na polepszenie dostępności komunikacyjnej gmin powiatu rawickiego. Jeżeli chodzi

o nominalne wartości tego wskaźnika dla powiatu, to są one zdecydowanie niższe niż te dla województwa wielkopolskiego.

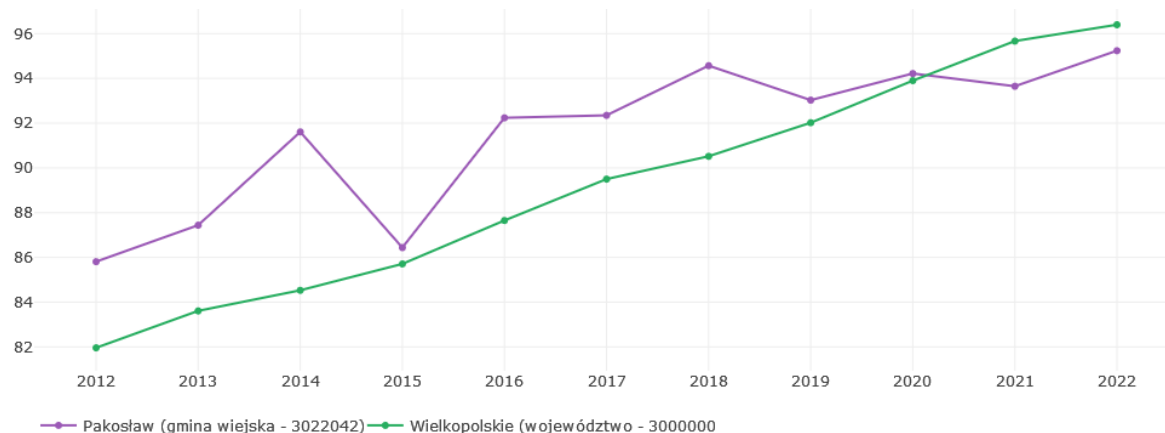
Wykres 17. Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km² powierzchni (dane powiatowe) (km/km²)

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Z kolei na Wykresie 18. przedstawiono, dane dotyczące analizy jakościowej infrastruktury drogowej - drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni. Jest to o tyle ważna kwestia, że w systemie transportowym szczególną rolę pełnią drogi o nawierzchni twardej. Dane na wykresie przedstawiono w zestawieniu z województwem wielkopolskim, którego sytuacja w tym zakresie prezentuje się na podobnym poziomie. Warto jednak podkreślić wyższą dynamikę zmian dla danych gminnych i powiatowych w tym zakresie.

Wykres 18. Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni (dane powiatowe) (km/km²)

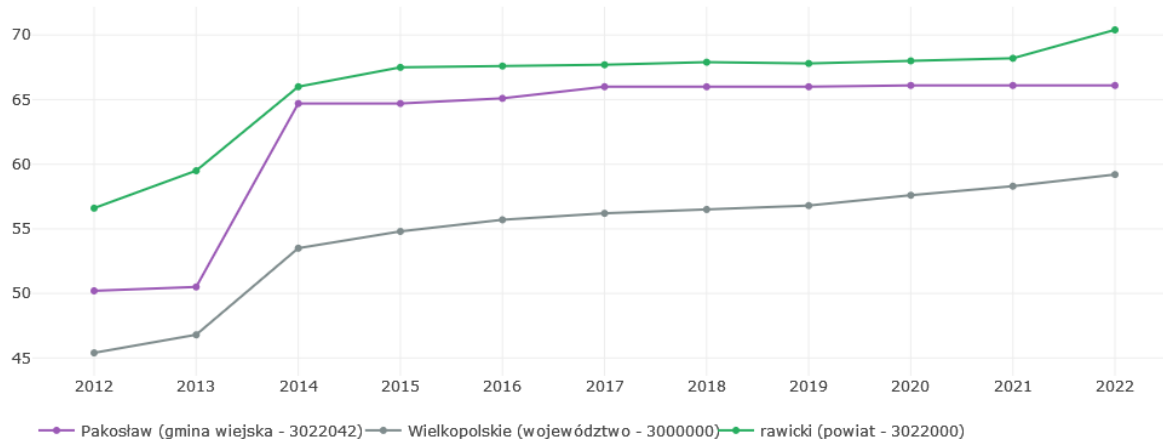

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Kolejnym kluczowym aspektem funkcjonowania każdej gminy, który powinien zostać poddany analizie, jest **kwestia korzystania z sieci kanalizacyjnej**, co przedstawiono na Wykresie 19. Sytuacja w gminie jest gorsza w porównaniu z tą w powiecie oraz zdecydowanie lepsza w porównaniu z tą w województwie. W 2022 roku odsetek mieszkańców w gminie, korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 66,1%, natomiast w powiecie było to 70,4%,

a w województwie 59,2%. Ponadto, od 2016 roku można zauważyć systematyczny wzrost wartości tego wskaźnika zarówno w gminie, jak i powiecie.

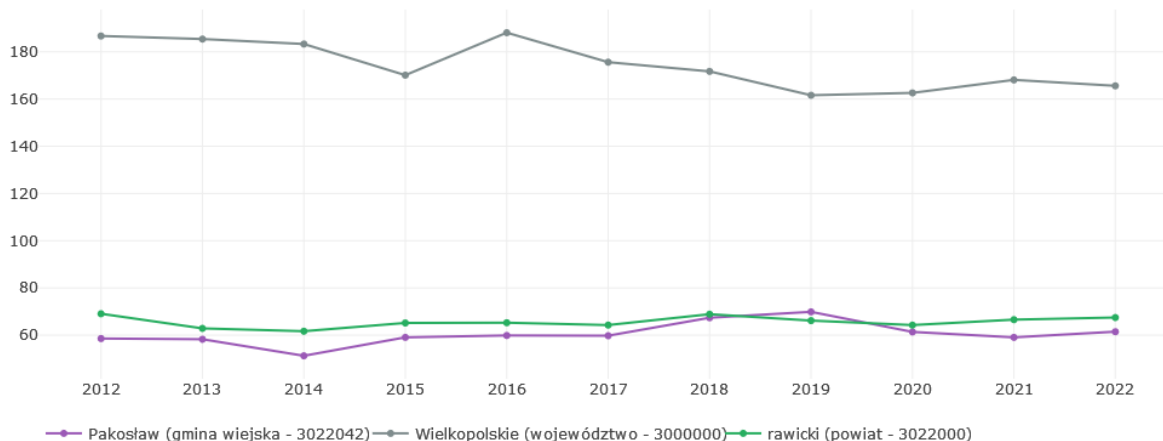
Wykres 19. Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

Dokonując analizy kwestii środowiskowych należy zwrócić uwagę przede wszystkim na wskaźniki obciążenia środowiska. Jednym z nich jest **zużycie wody**. Na Wykresie 20. przedstawiono wskaźnik zużycia wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Jak ukazują dane, wartość wskaźnika w całym okresie, oprócz 2019 roku, przyjmowała najniższą wartość - w 2022 roku wynosiła 61,5 m³. W porównaniu do województwa (165,6 m³) i powiatu (67,5 m³) sytuacja w gminie prezentuje się najkorzystniej.

Wykres 20. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku na 1 mieszkańca (m³) w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

2.4. Kultura, turystyka, sport i rekreacja

Na terenie gminy Pakośław znajduje się Ośrodek Kultury i Rekreacji w Pakoślawiu oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Pakoślawiu. Do zadań jednostek należy rozpoznawanie, rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych społeczności gminy, a także prowadzenie wielokierunkowej działalności, rozwijającej i zaspakajającej potrzeby kulturalne dzieci i dorosłych oraz upowszechnianie i promocja sportu, turystyki i rekreacji. W gminie znajdują się także hala sportowa i kompleks boisk - obiekty wykorzystywane nie tylko przez szkoły, ale także kluby i mieszkańców niezrzeszonych w żadnych organizacjach. Uzupełnieniem bazy sportowo-rekreacyjnej zlokalizowanej w Pakoślawiu są dobrze utrzymane boiska sportowe w kilku miejscowościach na terenie gminy, z których korzystają aktywnie przede wszystkim Ludowe Zespoły Sportowe.

Wydatki gminy Pakośław na kulturę fizyczną, sport i rekreację obrazują zaangażowanie JST w kreowanie oferty sportowej i rekreacyjnej, co ukazuje Wykres 21. W analizowanym okresie 2012-2022 wartym podkreślenia jest rok 2014 oraz rok 2022, w których wydatki gminy wynosiły ok. 500 tys. zł. W pozostałych latach wydatki gminy na ten cel oscylowały między 250 tys. zł a 400 tys. zł. W 2022 roku wysokość wydatków z budżetu gminy na ten cel wyniosła 489,5 tys. zł, co daje wydatek rzędu ok. 102,2 zł na 1 mieszkańca i jest wartością wysoką.

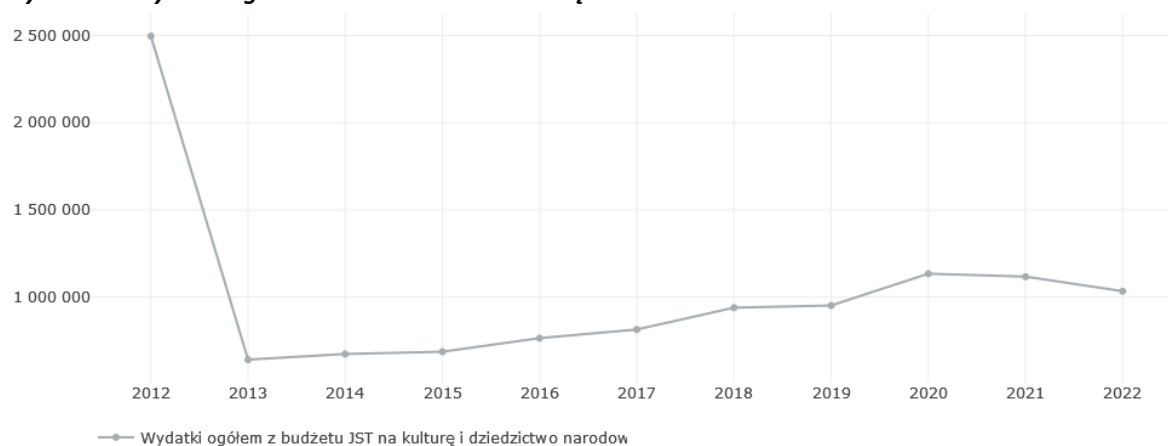
Wykres 21. Wydatki ogółem z budżetu JST na kulturę fizyczną, sport i rekreację

Źródło: *analizy.monitorrozwaju.pl*

Na Wykresie 22. przedstawiono dane, dotyczące wydatków ogółem z budżetu JST na kulturę i dziedzictwo narodowe. W analizowanym okresie wydatki spadły o 58,63% (rok 2012-2022). Najwyższy poziom wydatków zanotowano w 2012 roku (ok. 2,5 mln zł), natomiast w 2022 roku było to ponad 1 mln zł, co daje wydatki rzędu ponad 215 zł na 1 mieszkańca i jest wartością bardzo wysoką.

Wykres 22. Wydatki ogółem z budżetu JST na kulturę i dziedzictwo narodowe

Źródło: analizy.monitorrozwoju.pl

3. Wstępne badanie ankietowe problematyki rewitalizacji na terenie gminy

3.1. Organizacja badania

Elementem prac nad przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Pakośław było przeprowadzone wśród mieszkańców badanie ankietowe. Opinie zbierano za pośrednictwem kwestionariusza ankietowego w formie elektronicznej, udostępnionego na stronie internetowej Gminy oraz poprzez kwestionariusze drukowane, dystrybuowane lokalnie, między innymi za pośrednictwem sołtysów.

Badanie było prowadzone w okresie **od września do października 2024 roku**. Łącznie wzięło w nim udział **345 osób**.

Kwestionariusz składał się z 3 rozbudowanych pytań tematycznych oraz metryczki, w której respondenci wskazywali na wiek, płeć, wykształcenie, status zawodowy oraz miejsce zamieszkania. Aspekty merytoryczne badane były za pomocą pytania macierzowego oraz 2 pytań zamkniętych z możliwością dodania własnej odpowiedzi respondenta poprzez zastosowanie formuły „Inne, jakie?”.

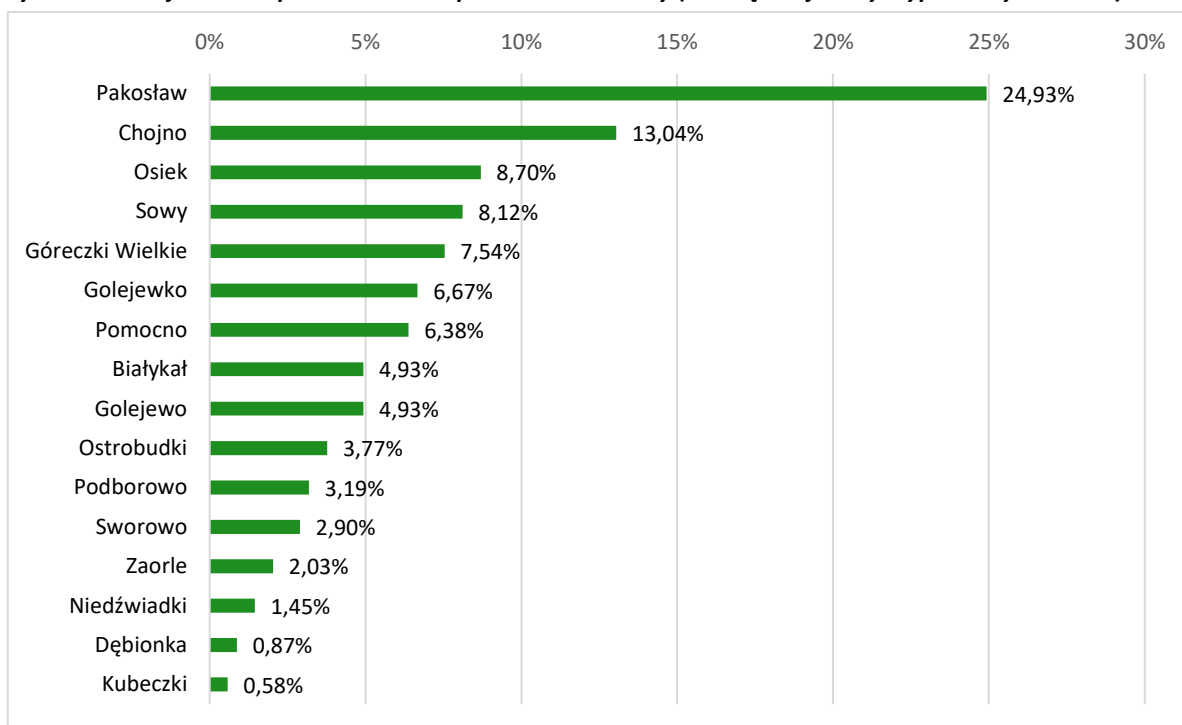
Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat aktualnych potrzeb w zakresie rewitalizacji społeczno-funkcjonalnej przestrzeni gminy oraz oczekiwanych działań. Przyjęto, iż założenie to zostanie osiągnięte, jeśli spełnione zostaną następujące warunki:

- Badani ocenią warunki życia.
- Wymienione zostaną zjawiska uciążliwe społecznie.
- Respondenci wskażą grupę społeczną, która wymaga największego wsparcia.
- Respondenci wypełnią metryczkę.

a. Obszar badania

Kwestionariusze badania były dostępne dla wszystkich mieszkańców. W konsultacjach wzięli udział mieszkańcy gminy Pakośław, z wiodącą reprezentacją miejscowości Pakośław (24,93%) oraz, nieco już mniej, z miejscowości Chojno (13,04%). W dalszej kolejności ankietowani pochodzili z miejscowości: Osiek (8,70%), Sowy (8,12%), Góreczki Wielkie (7,54%), Golejewko (6,67%), Pomocno (6,38%), Białykał (4,93%), Golejewo (4,93%), Ostrobudki (3,77%), Podborowo (3,19%), Sworowo (2,90%), Zaorle (2,03%), Niedźwiadki (1,45%), Dębionka (0,87%) oraz Kubeczki (0,58%). Badaniem objęto cały obszar gminy, tzn. wszystkie miejscowości miały swoją reprezentację w analizowanym badaniu, co obrazuje poniższy wykres.

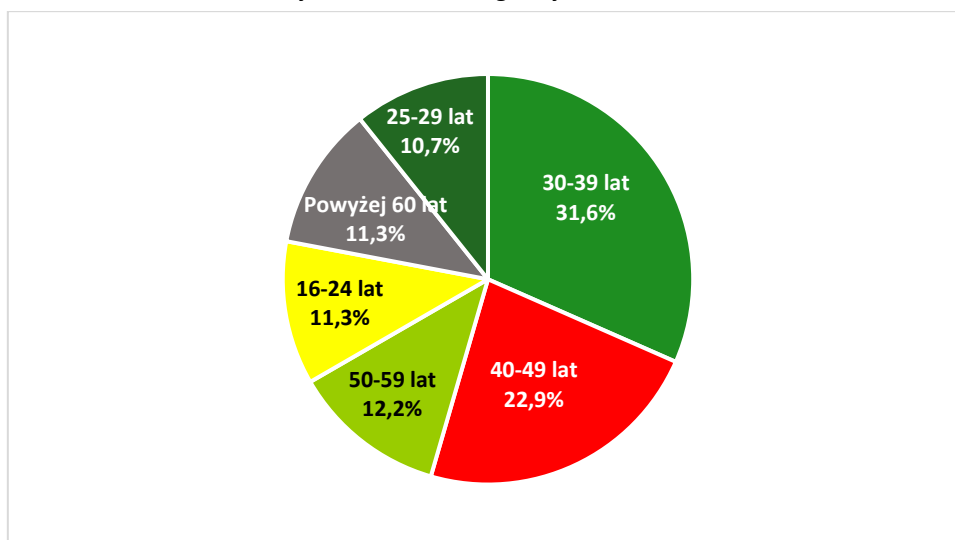
Wykres 23. Miejscowości pochodzenia respondentów ankiety (w % łącznej liczby wypełnionych ankiet)²

b. Charakterystyka mieszkańców biorących udział w konsultacjach

W badaniu nieco liczniej reprezentowane były kobiety, stanowiące 65,70% ankietowanych. Strukturę wiekową badanych przedstawiono na kolejnym wykresie. Odnotowano tu nieznaczną przewagę respondentów w grupie 30-39 lat (31,59%) oraz w przedziale wiekowym 40-49 lat (22,90%).

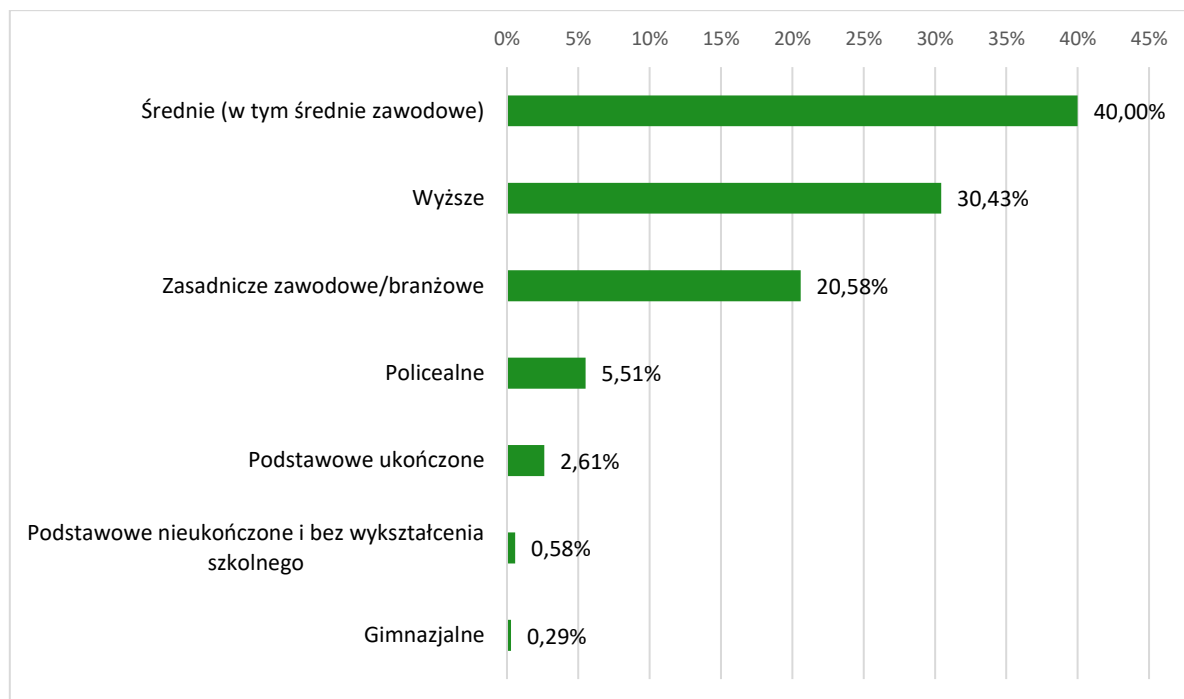
Wykres 24. Struktura wiekowa badanych mieszkańców gminy Pakośław

² Źródłem wszystkich wykresów w niniejszym rozdziale są opracowania własne na podstawie wyników badania ankietowego.

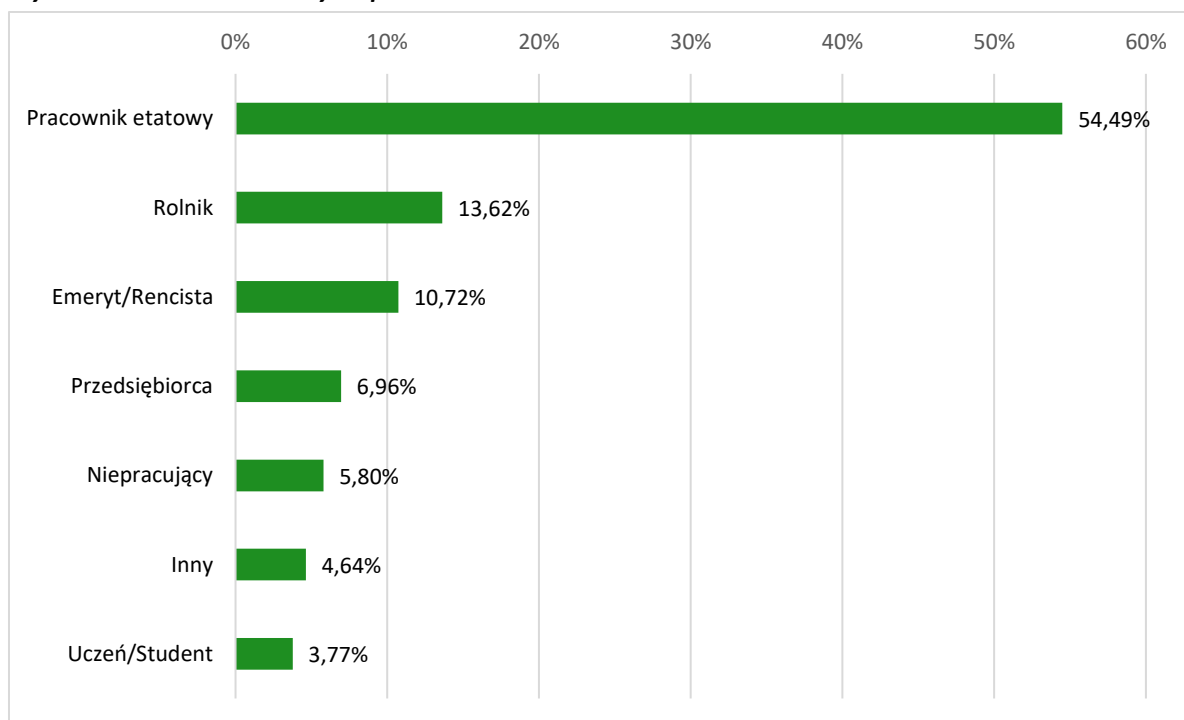
Kolejne pytanie, charakteryzujące badaną grupę, dotyczyło wykształcenia. Dominują tu osoby z wykształceniem średnim (w tym średnim zawodowym) (40%), dalej licznie reprezentowane są osoby z wykształceniem wyższym (30,43%). Osoby posiadające wykształcenie zawodowe/branżowe to 20,58% respondentów, wykształcenie policealne 5,51%, podstawowe ukończone 2,61%, a najmniej liczne grupy stanowią ankietowani o wykształceniu podstawowym nieukończonym i bez wykształcenia szkolnego (0,58%) oraz absolwenci gimnazjum (0,29%).

Wykres 25. Struktura wykształcenia badanych

W metryczce badano także status zawodowy ankietowanych. Wśród respondentów zdecydowaną większość (54,49%) stanowią osoby zatrudnione na etacie. Kolejna grupa ankietowanych to rolnicy (13,62%). Renciści/emeryci stanowią 10,72%, a przedsiębiorcy 6,96%. Osoby niepracujące to 5,80% respondentów, deklarujący inny status zawodowy 4,64%, a najmniej licznie reprezentowani są uczniowie/studenci (3,77%).

Wykres 26. Status zawodowy respondentów

3.2. Zidentyfikowane problemy społeczne obszaru gminy

Proces rewitalizacji obejmuje wiele zagadnień, wśród których najważniejszy jest aspekt społeczny. Chcąc właściwie zdiagnozować warunki życia, występujące uciążliwe zjawiska społeczne oraz grupy społeczne wymagające wsparcia, poproszono o wskazanie ich przez ankietowanych.

Pierwsze pytanie, które miało konstrukcję macierzową, pozwoliło (w 5-stopniowej skali od „bardzo dobra” do „bardzo zła” oraz możliwość udzielenia odpowiedzi „nie mam zdania”) zidentyfikować najważniejsze problemy społeczne. Pytano tu o takie aspekty życia, jak:

- Możliwość znalezienia pracy w najbliższej okolicy (w odległości do ok. 1,5 km od miejsca zamieszkania)
- Dostępność opieki nad dzieckiem (żłobki, przedszkola, kluby dziecięce, itp.) w odległości do 1 km
- Dostępność szkół w najbliższej okolicy
- Bezpieczeństwo w zamieszkiwanej miejscowości
- Porządek i czystość w zamieszkiwanej miejscowości
- Dostępność placówek zdrowia w najbliższej okolicy
- Dostępność usług (fryzjer, kosmetyczka, szewc, krawiec itp.) w odległości do ok. 15 minut pieszo
- Dostępność w najbliższej okolicy kultury i rozrywki (światlice, kluby, itp.)

- Dostępność w najbliższej okolicy sportu i rekreacji (kluby, sekcje, stowarzyszenia sportowe)
- Dostępność w najbliższej okolicy terenów i obiektów rekreacyjno-sportowych (place zabaw, boiska, siłownie zewnętrzne, itp.)
- Stan techniczny własnego lokalu mieszkalnego
- Ocena aktywności społecznej mieszkańców (np. udział w spotkaniach z władzami gminy, festynach, budżet obywatelski, itp.)
- Ocena własnej aktywności społecznej (np. organizowanie festynów, członkostwo w organizacjach pozarządowych)
- Ocena własnej sytuacji materialnej
- Ocena relacji sąsiedzkich w zamieszkiwanej miejscowości
- Ocena dbałości władz o zamieszkiwaną miejscowość
- Stan techniczny dróg w zamieszkiwanej miejscowości.

Mieszkańcy gminy Pakośław najwyżej ocenili:

- ***Stan techniczny lokalu mieszkalnego*** (w sumie 81,45% odpowiedzi ***bardzo dobrze i dobrze***)
- ***Bezpieczeństwo w Pani/Pana miejscowości*** (w sumie 78,84%)
- ***Ocena relacji sąsiedzkich w Pani/Pana miejscowości*** (75,36%)
- ***Dostępność szkół w najbliższej okolicy*** (74,78%)
- ***Porządek i czystość w Pani/Pana miejscowości*** (72,46%).

Wysoko ocenione zostały również:

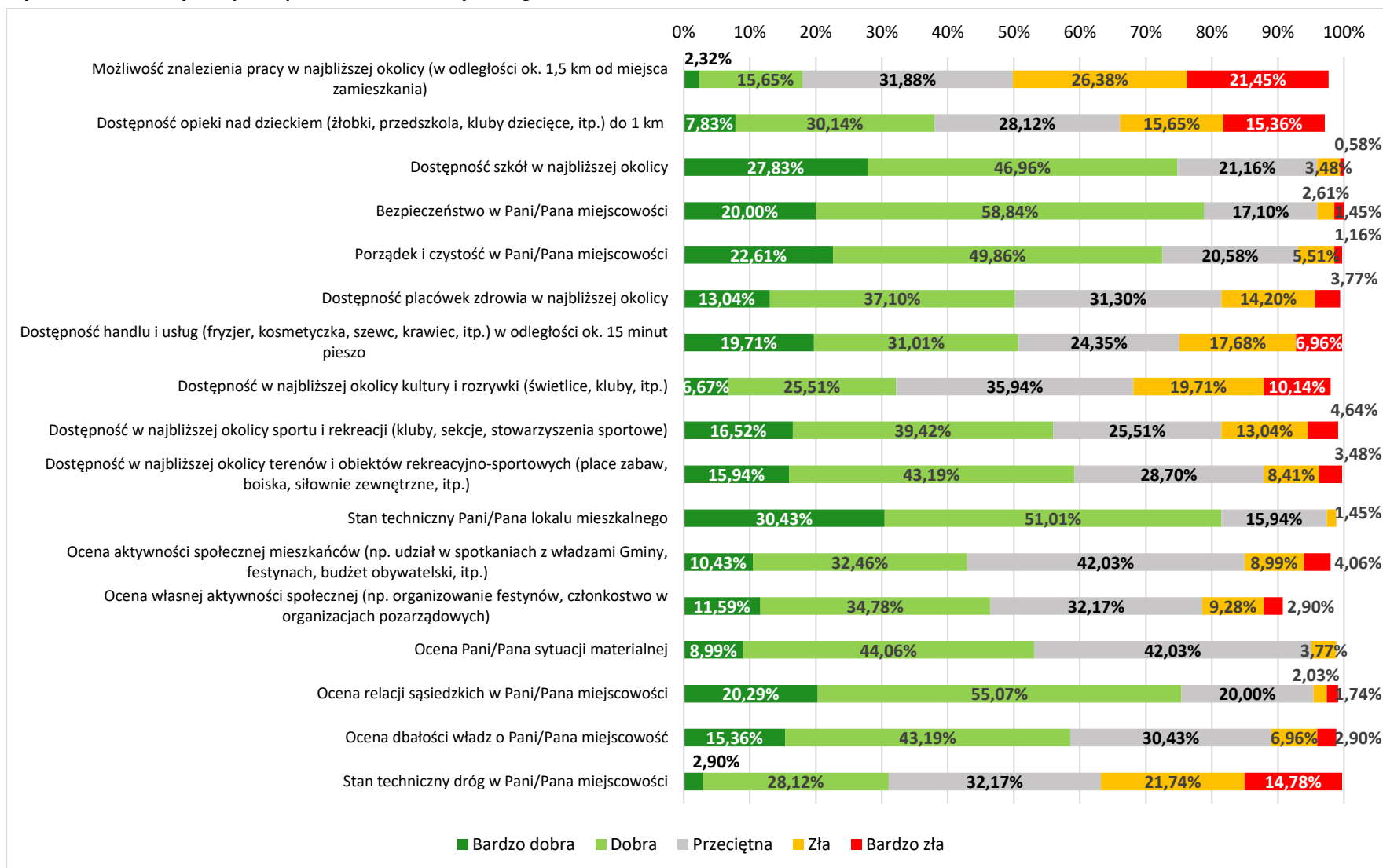
- ***Dostępność w najbliższej okolicy terenów i obiektów rekreacyjno-sportowych (place zabaw, boiska, siłownie zewnętrzne, itp.)*** – 59,13%
- ***Ocena dbałości władz o Pani/Pana miejscowość*** – 58,55%
- ***Dostępność w najbliższej okolicy sportu i rekreacji (kluby, sekcje, stowarzyszenia sportowe)*** – 55,94%
- ***Ocena Pani/Pana sytuacji materialnej*** – 53,04%
- ***Dostępność handlu i usług (fryzjer, kosmetyczka, szewc, krawiec, itp.) w odległości ok. 15 minut pieszo*** – 50,72%
- ***Dostępność placówek zdrowia w najbliższej okolicy*** – 50,14%.

Z kolei najgorzej oceniana jest ***Możliwość znalezienia pracy w najbliższej okolicy (w odległości ok. 1,5 km od miejsca zamieszkania)*** - w sumie 47,83% ocen złych i bardzo złych. Zdecydowanie niekorzystna ocena warunków życia dotyczyła również takich aspektów, jak ***Stan techniczny dróg w Pani/Pana miejscowości*** – 36,52% oraz ***Dostępność opieki nad dzieckiem (żłobki, przedszkola, kluby dziecięce, itp.) do 1 km*** – 31,01%.

Schematyczne zestawienie ocen wszystkich kategorii przedstawiono na poniższym wykresie (dla przejrzystości pominięto odpowiedzi „nie mam zdania”).

**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

Wykres 27. Ocena wybranych aspektów warunków życia w gminie Pakośław

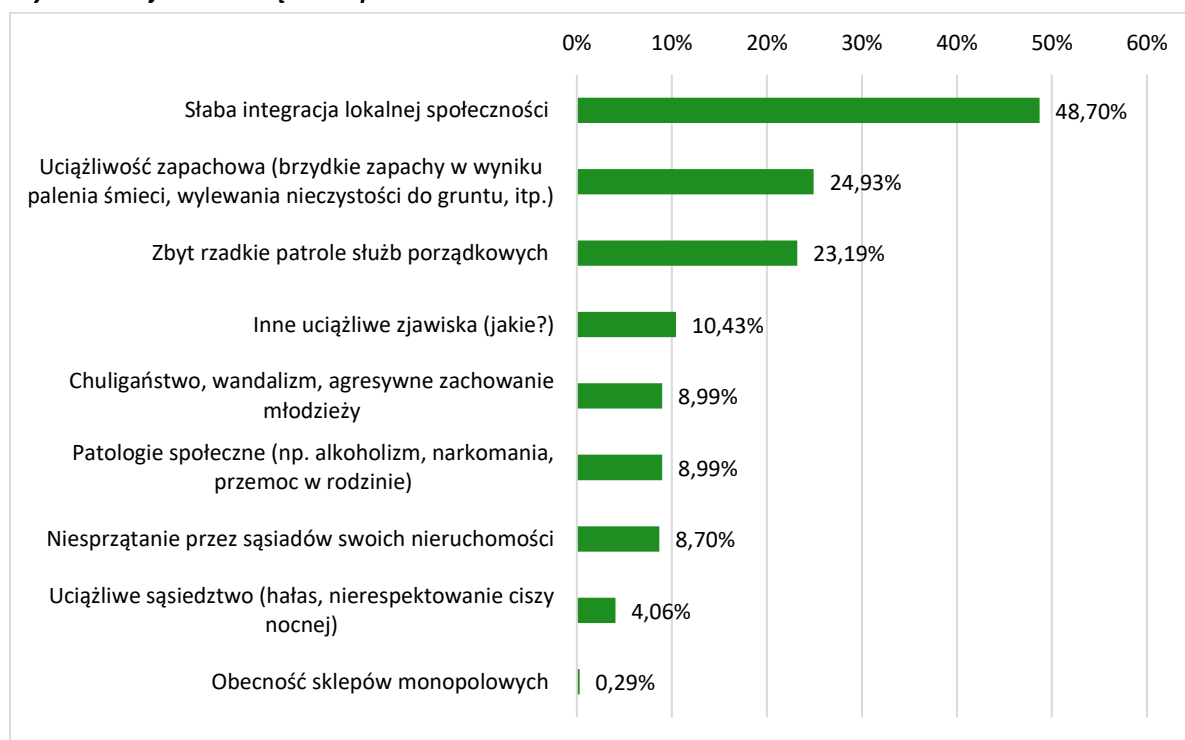

W pytaniu, dotyczącym uciążliwych społecznie zjawisk, badani mogli ocenić następujące czynniki:

- chuligaństwo, wandalizm, agresywne zachowania młodzieży
- uciążliwe sąsiedztwo (hałas, nierespektowanie ciszy nocnej)
- obecność sklepów monopolowych
- słabą integrację lokalnej społeczności
- patologie społeczne (np. alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)
- zbyt rzadkie patrole służb porządkowych
- niesprzątanie przez sąsiadów swoich nieruchomości
- uciążliwość zapachowa (brzydkie zapachy w wyniku palenia śmieci, wylewania nieczystości do gruntu, itp.)
- inne.

Respondenci mogli wskazać kilka odpowiedzi (1-3) albo dopisać własną. Wyniki zaprezentowano na kolejnym wykresie.

Wykres 28. Zjawiska uciążliwe społecznie

Mieszkańcy za najbardziej uciążliwe społecznie uznali **Słabą integrację lokalnej społeczności (48,70%)**, **Uciążliwość zapachową (brzydkie zapachy w wyniku palenia śmieci, wylewania nieczystości do gruntu, itp.) (24,93%)** oraz **Zbyt rzadkie patrole służb porządkowych (23,19%)**.

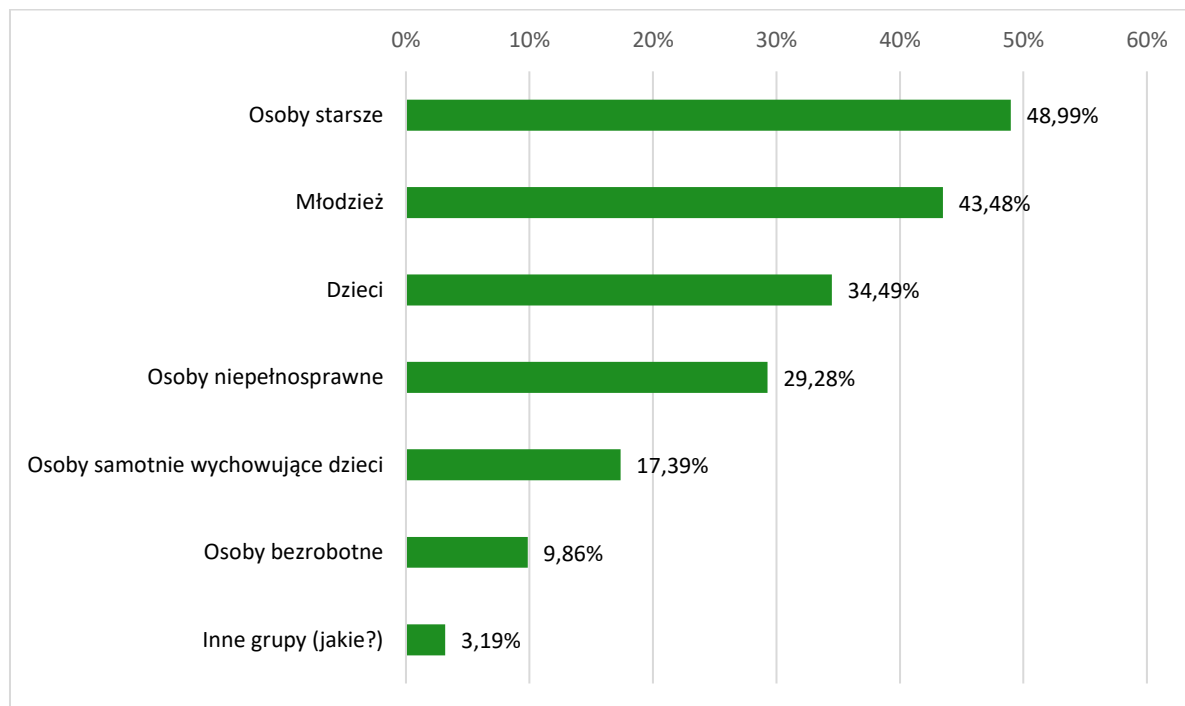
Na czwartym miejscu w tym negatywnym rankingu wskazań znalazły się „Inne” uciążliwe zjawiska, które zostały następująco doprecyzowane:

- Problemy w ruchu/infrastrukturze drogowej – 10 wskazań (*Brak pasów; Bardzo słaba komunikacja autobusowa; Brak miejsca parkingowego, brak chodnika; Poruszanie się ciężkiego transportu w miejscowości (kopalnia piasku Sworowo); Duży ruch samochodowy; Zła jakość drogi; Szybka jazda samochodem przez wioskę; nadmierna szybkość, brak progów zwalniających*)
- Psy biegające bez opieki, niebezpieczne, agresywne – 7 wskazań
- Problemy z systemem kanalizacji deszczowej – 4 wskazania
- Zanieczyszczanie środowiska oraz śmiecenie – 4 wskazania
- Problemy w relacjach międzyludzkich (w tym negatywne postrzeganie cudzoziemców) – 3 wskazania
- Szpecące pustostany – 1 wskazanie.

Co ciekawe, pojawiły się również odpowiedzi dotyczące braku negatywnych zjawisk – 4 wskazania na ten temat.

Ostatnie pytanie, dotyczące społecznych aspektów rewitalizacji, odnosiło się do grup społecznych, które zdaniem ankietowanych powinny otrzymywać największe wsparcie. Badani mogli wskazać jedną z 6 propozycji lub wpisać własną odpowiedź. Wyniki prezentuje kolejny wykres.

Wykres 29. Grupy społeczne wymagające wsparcia

Wśród odpowiedzi respondentów szczególnie wyróżniają się wskazania dotyczące osób starszych (48,99%) oraz młodzieży (43,48%). W dalszej kolejności dodatkowej pomocy należałoby udzielić dzieciom (34,49%) oraz osobom niepełnosprawnym (29,28%).

W opinii ankietowanych mniejsze wsparcie powinny otrzymać osoby samotnie wychowujące dzieci (17,39%) oraz osoby bezrobotne (9,86%).

Ponadto w kategorii „Inne” (3,19 %) odnotowano m.in. następujące wskazania.:

- *Rodziny z dziećmi*
- *Rodziny - pracujący rodzice z dziećmi*
- *Młodzi rodzice - brak żłobka ponadto brak biofeedback dla uczniów w naszej szkole*
- *Grupa dorośli - 40 plus. Brak jakiejkolwiek oferty dla tej grupy. Każda aktywność tylko prywatnie i odpłatnie/ zajęcia fitness, basen, aerobik/dla dzieci i seniorów są propozycje dla grupy 40+ brak jakiejkolwiek oferty*
- *Osoby z uzależnieniami*
- *Ludzie pracujący w wieku produkcyjnym*
- *Osoby pracujące na etacie*
- *Osoby samotne z niską emeryturą*
- *Grupa do lat 60.*

3.3. Podsumowanie badania

Wyniki analizy wskazują, że założony cel badania został realizowany. Respondenci ocenili warunki życia, określili najbardziej uciążliwe zjawiska społeczne oraz grupy wymagające wsparcia. Ankietowani chętnie udzielali dodatkowych odpowiedzi.

Podsumowując badanie należy stwierdzić, że mieszkańcy **wysoko oceniają stan techniczny lokali mieszkalnych, bezpieczeństwo w zamieszkiwanej miejscowości, relacje sąsiedzkie w najbliższej okolicy, dostępność do szkół oraz czystość i porządek w zamieszkiwanej miejscowości.**

Źle oceniają natomiast rynek pracy w najbliższej okolicy, stan techniczny dróg oraz dostępność opieki nad dzieckiem.

Spośród wymienionych w ankiecie uciążliwych zjawisk społecznych w obszarze miejsca zamieszkania, respondenci wskazali słabą integrację lokalnej społeczności, uciążliwości zapachowe w wyniku zanieczyszczania gruntu i powietrza oraz zbyt rzadkie patrole służb porządkowych.

Ważny aspekt w tym zakresie stanowiły liczne odpowiedzi dodatkowe, w których mieszkańcy jako **problematyczne** definiowali m.in. **stan infrastruktury drogowej, brak bezpieczeństwa w ruchu drogowym, brak należytego dozoru nad psami, zanieczyszczanie środowiska, brak sprawnego systemu kanalizacji deszczowej, czy problemy w relacjach międzyludzkich.**

Mieszkańcy widzą **potrzebę większego wsparcia dla osób starszych, młodzieży, dzieci oraz osób niepełnosprawnych. Akcentują również potrzebę zajęcia nad potrzebami mieszkańców w wieku produkcyjnym, pracujących rodziców, ale i osób samotnych, czy borykających się z uzależnieniami.**

4. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR)

Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR) stanowi istotę diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w gminie. Poniżej zaprezentowano kolejne etapy wyznaczania OZ i OR.

4.1. Wyznaczenie jednostek analitycznych (JA) i ich charakterystyka

Punktem wyjścia do wyznaczenia jednostek analitycznych (JA) była analiza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pakośław (w tym obrębów geodezyjnych, w ramach których znajdują się poszczególne jednostki osadnicze), miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, granic okręgów wyborczych oraz map ewidencyjnych gminy. **Po szczegółowej analizie ww. dokumentów, na potrzeby diagnozy wyznaczone zostały jednostki analityczne**, które obejmują obszary zamieszkane, wewnątrznie spójne ze względu na funkcję terenu, fizjonomię terenu (układ przestrzenny i charakter zabudowy) oraz intensywność użytkowania. Stanowią one niepodzielne obszary, zamieszkane przez nie mniej niż 4,8% i nie więcej niż 12,8% ogółu mieszkańców gminy. Ostatecznie, na potrzeby diagnozy, gmina została podzielona na **14 jednostek analitycznych (JA)** o wyodrębnionych funkcjach: **zamieszkane obszary wiejskie - ZOW**. Szczegółowe dane, dotyczące wyznaczonych jednostek analitycznych przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Szczegółowe dane dotyczące wyznaczonych jednostek analitycznych (JA)

JEDNOSTKI ANALITYCZNE (JA)				LICZBA MIESZKAŃCÓW stan na 31.12.2023 r.		POWIERZCHNIA	
L.P.	SYMBOL	OPIS JEDNOSTKI	FUNKCJA DOMINUJĄCA	LICZBA	% MIESZKAŃCÓW GMINY	KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
1.	JA1-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	323	6,69	3,39	4,39
2.	JA2-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	292	6,05	3,57	4,61
3.	JA3-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	287	5,94	2,25	2,91
4.	JA4-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	437	9,05	8,70	11,24
5.	JA5-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	235	4,87	3,90	5,05
6.	JA6-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	288	5,96	6,01	7,77

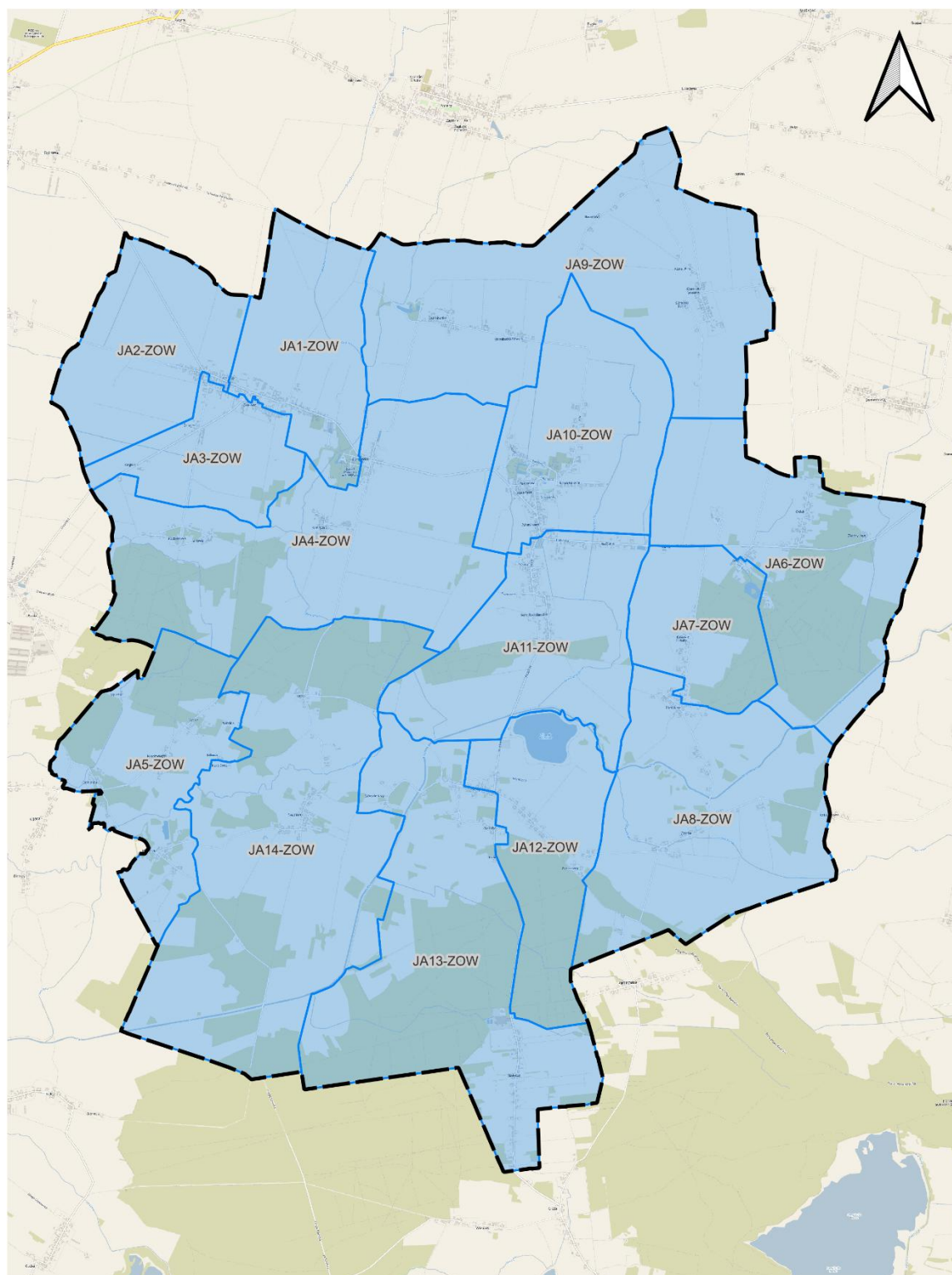
**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

7.	JA7-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	239	4,95	2,54	3,29
8.	JA8-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	302	6,25	6,62	8,56
9.	JA9-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	397	8,22	8,65	11,19
10.	JA10-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	614	12,71	4,53	5,86
11.	JA11-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	527	10,91	4,79	6,20
12.	JA12-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	313	6,48	3,63	4,69
13.	JA13-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	289	5,98	8,23	10,64
14.	JA14-ZOW	ZAMIESZKAŁE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	287	5,94	10,53	13,61
SUMA				4.830	100%	77,33	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z ewidencji gminnej oraz map gminy Pakość

Rysunek 1 przedstawia podział gminy na jednostki analityczne (JA).

Rysunek 1. Podział gminy na jednostki analityczne (JA)

LEGENDA:

Granice gminy

Granice Jednostek Analitycznych

0 1 2 km

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map gminy Pakoślav

Charakterystyka wyznaczonych jednostek analitycznych (JA):

JA1-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Chojno od nr domu 1 do nr domu 60, Sołectwo Golejewko od nr domu 1 do nr domu 5 oraz nr domu 61 i 62. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W jednostce tej znajduje się Szkoła Podstawowa, Przedszkole, świetlica wiejska, budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, stadnina koni, zespół pałacowy oraz kościół.

JA2-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Chojno od nr domu 61 do nr domu 100. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**.

JA3-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Chojno od nr domu 101 do nr domu 148. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W jednostce tej znajduje się zakład stolarski SOMAPOL.

JA4-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Golejewko od nr domu 6 do nr domu 60 oraz Sołectwa Golejewo i Podborowo. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W jednostce tej znajduje się świetlica wiejska, zakład przetwórstwa mięsnego oraz świetlice wiejskie w Golejewku i Podborowie. W jednostce tej znajduje się zakład przetwórstwa mięsnego Dworecki sp. j. oraz zakład stolarski Karkosz.

JA5-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa Dębionka, Kubeczki i Niedźwiadki. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W Sołectwie Kubeczki znajduje się świetlica wiejska.

JA6-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Osiek od nr domu 1 do nr domu 50. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W jednostce tej znajduje się świetlica wiejska oraz dwie restauracje.

JA7-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Osiek od nr domu 51 do nr domu 121. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W jednostce tej znajduje się Dom Pomocy Społecznej.

JA8-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa Pomocno i Zaorle. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W obu tych sołectwach znajdują się świetlice wiejskie.

JA9-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa Góreczki Wielkie i Ostrobudki. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W obu tych sołectwach znajdują się świetlice wiejskie.

JA10-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem część Sołectwa Pakośław, w skład której wchodzi następujące ulice: Kolejowa, 22 stycznia, Rolnicza, Strażacka, 40-Lecia, Ogrodowa, Młyńska, Parkowa oraz Olbina. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie

z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. Na ulicy Kolejowej znajduje się Urząd Gminy, Ośrodek Kultury i Rekreacji, biblioteka oraz bank. Na ulicy 22 stycznia znajdują się: restauracja, poczta oraz budynek kościoła parafialnego p.w. św. Walentego i Macierzyństwa Bożego Maryi Dziewicy. Na ulicy Strażackiej znajduje się świetlica wiejska oraz budynek Ochotniczej Straży Pożarnej. Na ulicy Parkowej znajduje się ośrodek zdrowia, przedszkole, szkoła podstawowa, hala sportowa oraz pałac Pakosław.

JA11-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem część Sołectwa Pakosław, w skład której wchodzi następujące ulice: Dubińska, Leśna, Lipowa, Jodłowa, Sosnowa, Świerkowa, Modrzewiowa, Podgórze, Francuska, Włoska, Grecka, Hiszpańska, Bukowa, Klonowa oraz Kasztanowa. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. Na ulicy Dubińskiej znajduje się Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”. Na ulicy Leśnej znajdują się 2 budynki wielorodzinne oraz swoją siedzibę mają Wodociągi Gminne Spółka z o.o. i stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Na terenie jednostki znajduje się także strzelnica.

JA12-ZOW – jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Sowy od nr domu 1 do nr domu 54 oraz ulicę: Letniskową, Słoneczną, Kajakową, Zacisze, Spokojną, Plażową, Spacerową i Turystyczną. Teren jednostki ma charakter rolniczy i składa się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. Na terenie jednostki znajduje się zbiornik retencyjny Pakosław. Akwen otoczony jest łąkami i polami uprawnymi. Znajduje się tam plaża oraz budynek gastronomiczny.

JA13-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwa: Sowy od nr domu 55 do nr domu 100, Białkał oraz Halin. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W jednostce tej znajduje się Szkoła Podstawowa, świetlica wiejska w Sowach oraz świetlica wiejska w Białymkale. Na terenie jednostki znajduje się zakład Wd Foods.

JA14-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem Sołectwo Sworowo i osadę leśną Skrzyptowo. Teren jednostki ma charakter rolniczy, składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W jednostce tej znajduje się świetlica wiejska w Sworowie.

4.2. Dobór wskaźników do analizy oraz zebranie danych

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych obejmuje analizę wszystkich sfer, tj. sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej dla całego obszaru gminy oraz pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji (wyniki tej ostatniej zostaną zaprezentowane w dokumencie Gminnego Programu Rewitalizacji). Aby określić występowanie oraz intensywność poszczególnych negatywnych zjawisk w wyznaczonych wcześniej jednostkach analitycznych (JA), należy zastosować odpowiedni dobór wskaźników do analizy. Na potrzeby opracowania niniejszej diagnozy skorzystano ze wskaźników, niezbędnych do przeprowadzenia kompleksowej diagnozy gminy, rekomendowanych w wytycznych w minionym okresie programowania UE. Jednocześnie utworzona została lista jednostek

i instytucji, do których zwrócono się z prośbą o zebranie i przekazanie danych, z uwzględnieniem podziału na wyznaczone wcześniej jednostki analityczne. Zestaw wskaźników dobrany został przez przedstawicieli Urzędu Gminy i podległych jednostek w sposób najlepiej oddający sytuację w 5 ocenianych sferach oraz uwzględniający dostępność danych w ramach wyodrębnionych jednostek analitycznych.

Szczegółowe dane, dotyczące wybranych wskaźników do analizy oraz źródła pozyskanych danych, przedstawia Tabela 4.

Tabela 4. Dane dotyczące wybranych wskaźników do analizy oraz źródła danych

SFERA SPOŁECZNA			
L.p.	Zjawisko	Wskaźnik do analizy	Źródło danych
1.	Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych korzystających z systemu pomocy społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakoślawiu
2.	Ubóstwo	Liczba osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakoślawiu
3.	Niski poziom kompetencji wychowawczych	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakoślawiu
4.	Niepełnosprawność	Liczba osób pobierających zasiłki pielęgnacyjny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakoślawiu
5.	Przestępczość	Liczba stwierdzonych przestępstw	Rewir dzielnicowych w Pakoślawiu
6.	Niskie kompetencje społeczne	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia w formie pracy socjalnej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakoślawiu
7.	Przemoc w rodzinie	Liczba „Niebieskich kart”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakoślawiu
8.	Niska aktywność społeczna	Liczba czytelników bibliotek	Gminna Biblioteka Publiczna w Pakoślawiu
9.	Starzenie się społeczeństwa	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Urząd Gminy w Pakoślawiu
SFERA GOSPODARCZA			
10.	Niski poziom przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze CEiDG na 100 mieszkańców	Rejestr CEiDG
SFERA ŚRODOWISKOWA			
11.	Zagrożenie dla środowiska	Liczba gospodarstw domowych, w których znajdują się budynki, zawierające azbest	Urząd Gminy w Pakoślawiu

**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

12.		Liczba gospodarstw domowych wykorzystujących jako źródło ciepła tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji	Urząd Gminy w Pakoślawiu
SFERA PRZESTRZENNO – FUNKCJONALNA			
13.	Niewystarczająca infrastruktura społeczna	Dostępność przedszkola do 1 km od miejsca zamieszkania	Urząd Gminy w Pakoślawiu
14.		Dostępność obiektów sportowych (hale lub boiska lub basenów itp.) do 1 km od miejsca zamieszkania	Urząd Gminy w Pakoślawiu
15.		Dostępność obiektów kultury lub innych miejsc integracji społecznej (dom kultury lub biblioteka lub kino lub świetlice) do 1 km od miejsca zamieszkania	Urząd Gminy w Pakoślawiu
16.	Niski poziom dostępności komunikacyjnej	Dostępność przystanku komunikacji publicznej do 1 km od miejsca zamieszkania	Urząd Gminy w Pakoślawiu
SFERA TECHNICZNA			
17.	Zdegradowane technicznie obiekty budowlane	Liczba obiektów budowlanych (w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym) w złym stanie technicznym	Urząd Gminy w Pakoślawiu
18.	Zdegradowane technicznie budowle	Długość dróg publicznych wymagających kapitalnego remontu lub przebudowy	Urząd Gminy w Pakoślawiu

Źródło: Opracowanie własne

W dalszej kolejności, wraz z prezentacją wyników analizy dla poszczególnych jednostek analitycznych, przedstawiono istotę każdego wskaźnika oraz interpretację otrzymanych wartości.

4.3. Analiza pozyskanych danych

Skalę negatywnych zjawisk określają wartości wybranych do analizy wskaźników, opisujące powyższe sfery, które wskazują **na niski poziom rozwoju** wybranego do analizy obszaru lub oznaczają **silną dynamikę spadku poziomu rozwoju obszaru w odniesieniu do wartości odpowiednich wskaźników dla poziomu całej gminy (wartości referencyjne)**. W oparciu o powyższą zasadę dokonana została analiza pozyskanych danych na potrzeby wyznaczenia OZ i OR. Poniżej przedstawiono szczegółowy opis przeprowadzonej analizy w poszczególnych sferach oraz jej wyniki.

Sfera społeczna

Wartości wskaźników przedstawiających: liczbę osób bezrobotnych korzystających z systemu pomocy społecznej, liczbę osób pobierających zasiłki w formie pomocy finansowej i rzeczowej, liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, liczbę osób pobierających zasiłki pielęgnacyjny, liczbę stwierdzonych przestępstw, liczbę osób korzystających ze wsparcia

w formie pracy socjalnej, przemoc w rodzinie w liczbie wydanych „Niebieskich kart”, liczbę czytelników bibliotek oraz liczbę osób w wieku poprodukcyjnym dotyczą stanu **na dzień 31 grudnia 2023 roku**. Na podstawie pozyskanych danych ilościowych obliczono skalę występowania danego zjawiska kryzysowego w poszczególnych jednostkach analitycznych (wartość wskaźnika dla jednostki) oraz skalę występowania danego zjawiska kryzysowego dla obszaru całej gminy (wartość wskaźnika dla gminy), stanowiącą wartość referencyjną. Jeżeli skala zjawiska kryzysowego (wartość wskaźnika) w danej jednostce analitycznej przekraczała lub była niższa (tylko w przypadku liczby czytelników bibliotek) od wartości referencyjnej, uznawano, że wskaźnik ma „wartość kryzysową”. Ponadto, w przypadku liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, za wartości „kryzysowe” przyjęto występowanie tego zjawiska w danej JA (wartości większe od 0).

Ostatecznie, ze względu na szczególne i wyjątkowe znaczenie kwestii społecznych w procesie rewitalizacji, za obszary kryzysowe w sferze społecznej uznane zostały te jednostki analityczne, które **charakteryzowały się przynajmniej czterema wskaźnikami o „wartościach kryzysowych”** spośród dziewięciu wybranych do analizy. Wskazuje to na swoistą i uzasadnioną „wrażliwość”, jaką kierowano się podczas diagnozowania zjawisk kryzysowych w tej sferze.

Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej to: **JA1–ZOW, JA5–ZOW, JA7–ZOW, JA8–ZOW, JA10–ZOW, JA12–ZOW, JA13–ZOW** oraz **JA14–ZOW**. Szczegółowe dane, dotyczące wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych do analizy przedstawia Tabela 5.

Tabela 5. Dane dotyczące wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych do analizy

L.p.	Opis wskaźnika do analizy	Wartość referencyjna wskaźnika do analizy	„Wartość kryzysowa” wskaźnika do analizy	
1.	Odsetek osób bezrobotnych korzystających z systemu pomocy społecznej w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób bezrobotnych korzystających z systemu pomocy społecznej w 2023 r.	9	Wartość powyżej 0,19%
		Odsetek bezrobotnych mieszkańców gminy korzystających z systemu pomocy społecznej w odniesieniu do mieszkańców gminy w 2023 r.	0,19%	
2.	Odsetek osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w 2023 r.	111	Wartość powyżej 2,30%
		Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w odniesieniu do mieszkańców gminy w 2023 r.	2,30%	
3.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2023 roku w danej jednostce analitycznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2023 roku w gminie	12	Wartość większa od 0

**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

4.	Odsetek osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny w 2023 roku w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny w 2023 r.	155	Wartość powyżej 3,21%
		Odsetek mieszkańców gminy pobierających zasiłek pielęgnacyjny w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy w 2023 r.	3,21%	
5.	Odsetek przestępstw stwierdzonych w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie gminy w 2023 r.	36	Wartość powyżej 0,75%
		Odsetek przestępstw stwierdzonych w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy w 2023 r.	0,75%	
6.	Odsetek osób korzystających ze wsparcia w formie pracy socjalnej w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób korzystająca ze wsparcia w formie pracy socjalnej w 2023r.	186	Wartość powyżej 3,85%
		Odsetek mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia w formie pracy socjalnej w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy w 2023r.	3,85%	
7.	Odsetek Liczby „Niebieskich kart” w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba „Niebieskich kart” wydanych w gminie w 2023 r.	10	Wartość powyżej 0,21%
		Odsetek „Niebieskich kart” w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy w 2023 r.	0,21%	
8.	Odsetek czytelników bibliotek w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba czytelników bibliotek w 2023 r.	785	Wartość poniżej 16,25%
		Odsetek czytelników bibliotek w odniesieniu do liczby mieszkańców gminy w 2023 r.	16,25%	
9.	Odsetek mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym w 2023 r.	887	Wartość powyżej 18,36%
		Odsetek mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym odniesieniu do liczby mieszkańców gminy w 2023 r.	18,36%	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. prezentuje wartości wskaźników, wybranych do analizy w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych. **Kolorem czerwonym** zaznaczono te wartości w poszczególnych jednostkach analitycznych, które **wykazują „wartość kryzysową”**, czyli są gorsze niż średnia dla gminy (wartość referencyjna).

**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

Tabela 6. Wartości wskaźników wybranych do analizy w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych

	Nazwa jednostki analitycznej (JA)	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW
	Wskaźnik														
1.	Odsetek osób bezrobotnych korzystających z systemu pomocy społecznej w 2023r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,43%	0,35%	0,42%	0,00%	0,00%	0,49%	0,00%	0,00%	0,69%	0,35%
2.	Odsetek osób pobierających zasiłki (pomoc finansowa i rzeczowa) w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	2,48%	1,71%	1,05%	1,37%	5,11%	1,04%	4,18%	2,65%	2,02%	2,12%	0,76%	2,56%	3,81%	4,18%
3.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2023 roku w danej jednostce analitycznej	0	0	0	1	1	2	1	0	3	0	1	1	2	0
4.	Odsetek osób pobierających zasiłki pielęgnacyjny w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	4,02%	1,03%	1,05%	2,97%	1,28%	3,13%	16,74%	4,30%	2,02%	1,95%	2,66%	1,92%	2,42%	3,83%
5.	Odsetek przestępstw stwierdzonych w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	0,62%	1,37%	0,00%	0,00%	1,70%	0,69%	0,00%	0,33%	0,25%	1,14%	1,52%	0,00%	1,73%	0,70%

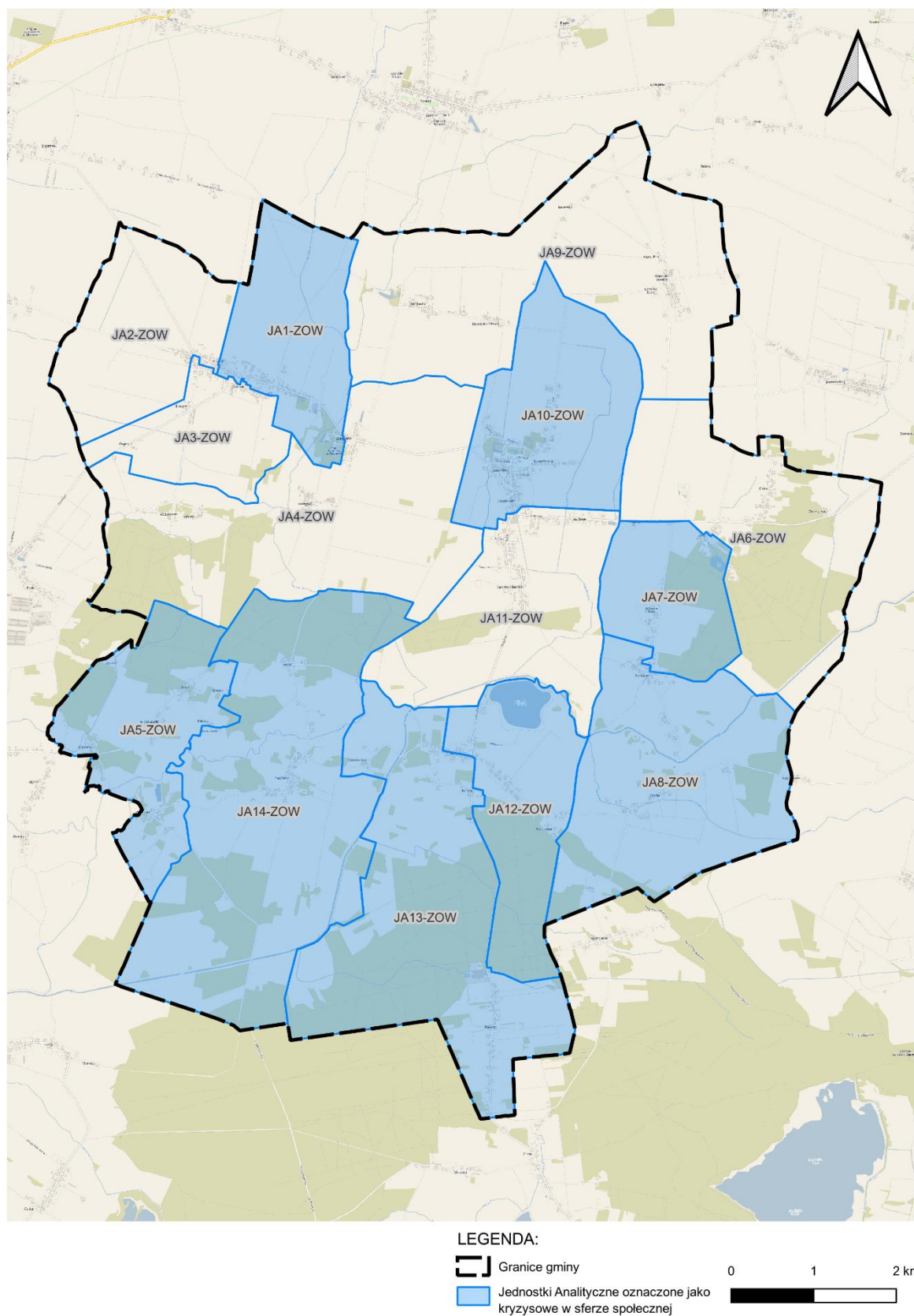
**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

6.	Odsetek osób korzystających ze wsparcia w formie pracy socjalnej w 2023r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	4,02%	2,74%	2,09%	2,06%	8,51%	2,43%	6,28%	4,30%	2,77%	3,09%	2,09%	4,79%	7,61%	5,91%
7.	Odsetek „Niebieskich kart” w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	0,31%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,42%	0,00%	0,25%	0,33%	0,19%	0,32%	1,04%	0,00%
8.	Odsetek czytelników bibliotek w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	23,84%	29,11%	24,04%	21,97%	11,06%	9,03%	4,60%	6,62%	12,85%	24,43%	15,94%	11,50%	1,73%	17,07%
9.	Odsetek mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej	17,96%	17,12%	18,47%	20,14%	12,77%	13,54%	23,43%	21,52%	16,88%	21,50%	16,89%	15,97%	17,99%	20,21%
Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze społecznej		✓				✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 2. przedstawia jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej**. Jest on graficznym obrazem wyników zaprezentowanych w Tabeli 6. Jak wyżej wspomniano, za obszary kryzysowe w sferze społecznej uznane zostały te jednostki analityczne, które charakteryzowały się przynajmniej czterema wskaźnikami o „wartościach kryzysowych” spośród dziewięciu wybranych do analizy.

Rysunek 2. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map gminy Pakoślav

Sfera gospodarcza

Dla określenia skali negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej wybrano wskaźnik, obrazujący liczbę podmiotów gospodarczych w rejestrze CEiDG, przypadających na 100 mieszkańców. Źródłem pozyskania danych była Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEiDG). Dane **pochodzą z dnia 18 listopada 2024 roku**. Na podstawie pozyskanych wartości, w pierwszej kolejności obliczono liczbę podmiotów gospodarczych, przypadających na 100 mieszkańców w gminie, stanowiącą wartość referencyjną, która wynosi **6,75**. W dalszej kolejności określono liczbę podmiotów gospodarczych, przypadających na 100 mieszkańców w poszczególnych jednostkach analitycznych. W przypadku, gdy poziom ten w danej jednostce analitycznej był **niższy** od wartości referencyjnej, uznawano ją za **obszar kryzysowy w sferze gospodarczej**.

Jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej** to: **JA3-ZOW, JA4-ZOW, JA5-ZOW, JA6-ZOW, JA8-ZOW, JA9-ZOW, JA12-ZOW, JA13-ZOW** oraz **JA14-ZOW**.

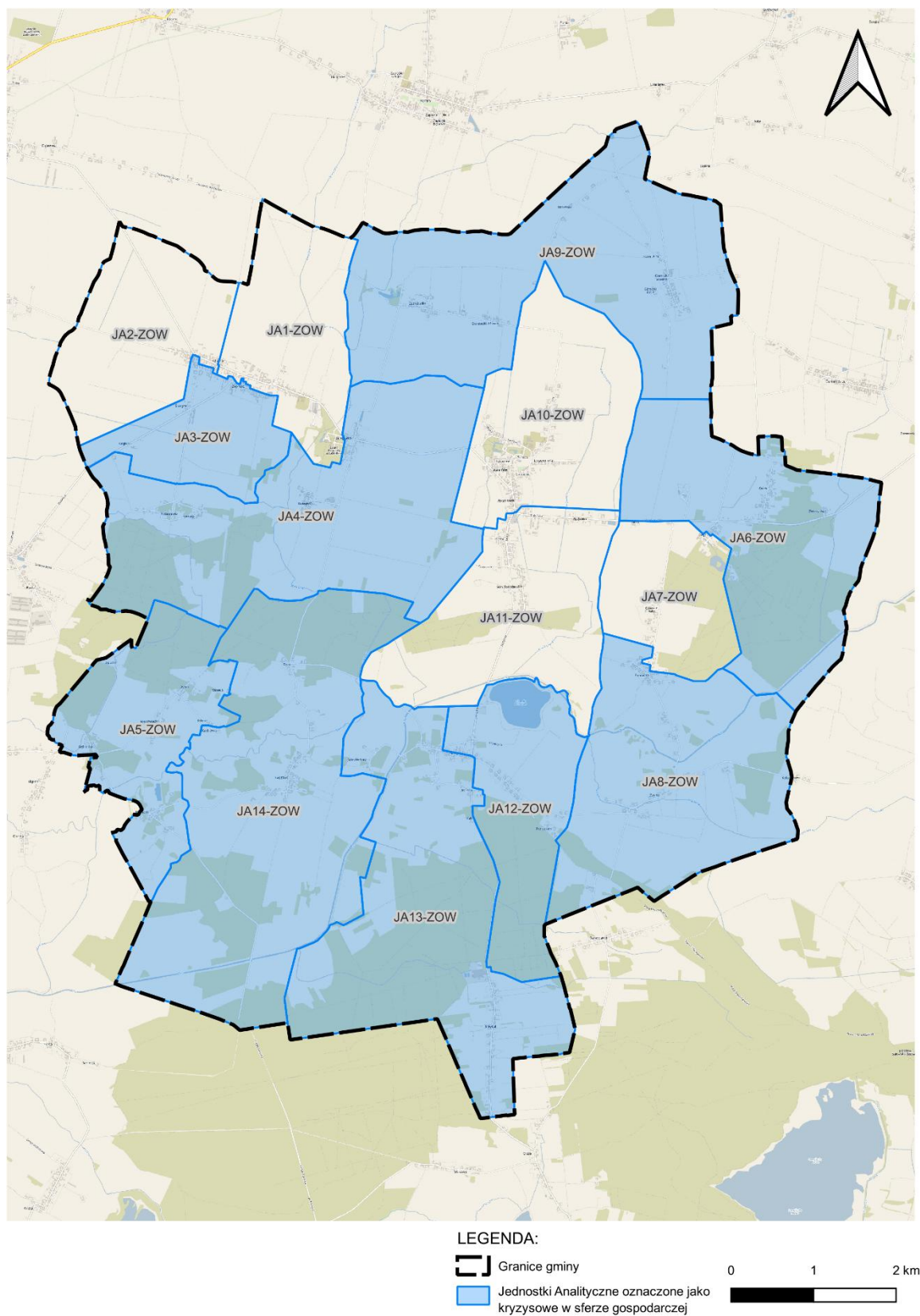
Tabela 7. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych

	Nazwa jednostki analitycznej (JA)	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW
	Wskaźnik														
1.	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze CEiDG na 100 mieszkańców w danej jednostce analitycznej	7,43	6,85	6,62	5,03	6,38	6,60	7,53	6,62	3,53	9,28	11,76	3,19	5,54	3,48
	Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze gospodarczej			✓	✓	✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 3. przedstawia jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej**. Jest on graficznym obrazem wyników zaprezentowanych w Tabeli 7. Jak wyżej wspomniano, gdy wartość wskaźnika w danej jednostce analitycznej była niższa od wartości referencyjnej, uznawano ją za **obszar kryzysowy w sferze gospodarczej**.

Rysunek 3. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map gminy Pakoślav

Sfera środowiskowa

Do określenia zjawisk negatywnych w sferze środowiskowej użyto 2 wskaźników. Pozyskane dane dotyczą stanu **na dzień 31 grudnia 2023 roku**. Pierwszy wskaźnik przedstawia liczbę gospodarstw domowych, w których znajdują się budynki zawierające azbest. Na podstawie pozyskanych danych ilościowych obliczono skalę występowania tego zjawiska kryzysowego w poszczególnych jednostkach analitycznych (wartość wskaźnika dla jednostki) oraz skalę występowania zjawiska kryzysowego dla obszaru całej gminy (wartość wskaźnika dla gminy), stanowiącą wartość referencyjną, która wynosi **48,23%**. Jeżeli skala zjawiska kryzysowego (wartość wskaźnika) w danej jednostce analitycznej **przekraczała** wartość referencyjną uznawano, że wskaźnik ma „wartość kryzysową”. Drugi wskaźnik przedstawia liczbę gospodarstw domowych, wykorzystujących jako źródło ciepła tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji. W przypadku tego wskaźnika wartość referencyjna wynosi **36,88%**. Jeżeli skala zjawiska kryzysowego (wartość wskaźnika) w danej jednostce analitycznej była **wyższa** od wartości referencyjnej, to w tym przypadku uznawano, że wskaźnik ma „wartość kryzysową”. Ostatecznie, **za obszary kryzysowe w sferze środowiskowej** uznane zostały te jednostki analityczne, które charakteryzowały się **przynajmniej jednym** wskaźnikiem o „wartości kryzysowej” spośród dwóch wybranych do analizy.

Jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze środowiskowej** to: **JA1-ZOW, JA2-ZOW, JA3-ZOW, JA4-ZOW, JA6-ZOW, JA8-ZOW, JA9-ZOW, JA12-ZOW, JA13-ZOW** oraz **JA14-ZOW**.

Szczegółowe dane, dotyczące wartości referencyjnej oraz „wartości kryzysowej” wskaźnika wybranego do analizy, przedstawia Tabela 8.

Tabela 8. Dane dotyczące wartości referencyjnej oraz „wartości kryzysowej” wskaźnika wybranego do analizy

L.p.	Opis wskaźnika do analizy	Wartość referencyjna wskaźnika do analizy		„Wartość kryzysowa” wskaźnika do analizy
1.	Odsetek gospodarstw domowych, w których znajdują się budynki zawierające azbest w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do łącznej liczby gospodarstw domowych w danej jednostce analitycznej	Liczba gospodarstw domowych, w których znajdują się budynki zawierające azbest w gminie w 2023 r.	612	Wartość powyżej 48,23%
		Odsetek gospodarstw domowych, w których znajdują się budynki zawierające azbest w odniesieniu do łącznej liczby gospodarstw domowych w gminie w 2023 r.	48,23%	

2.	Odsetek gospodarstw domowych wykorzystujących jako źródło ciepła tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby gospodarstw domowych w danej jednostce analitycznej w 2023 r.	Liczba gospodarstw domowych wykorzystujących jako źródło ciepła tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w gminie w 2023 r.	468	Wartość powyżej 36,88%
		Odsetek gospodarstw domowych wykorzystujących jako źródło ciepła tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w gminie do łącznej liczby gospodarstw domowych w gminie w 2023 r.	36,88%	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9. prezentuje wartości wskaźników wybranych do analizy w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach analitycznych. **Kolorem czerwonym** zaznaczono te wartości w poszczególnych jednostkach analitycznych, które **wykazują „wartość kryzysową”**, czyli są wyższe niż średnia dla gminy (wartość referencyjna).

**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOSŁAW**

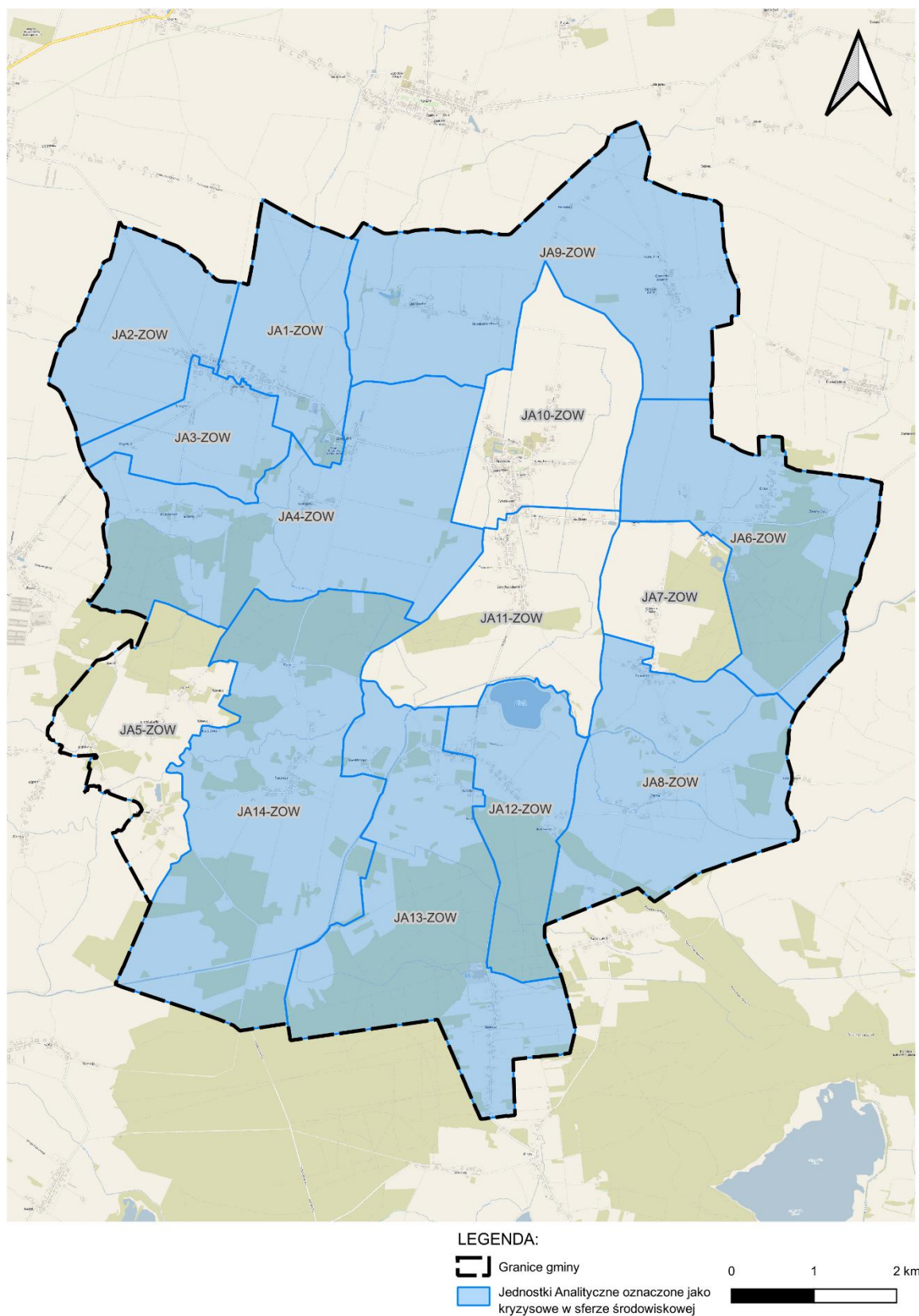
Tabela 9. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Wskaźnik	Nazwa jednostki analitycznej (JA)	J A1-ZOW	J A2-ZOW	J A3-ZOW	J A4-ZOW	J A5-ZOW	J A6-ZOW	J A7-ZOW	J A8-ZOW	J A9-ZOW	J A10-ZOW	J A11-ZOW	J A12-ZOW	J A13-ZOW	J A14-ZOW
1.	Odsetek gospodarstw domowych, w których znajdują się budynki zawierające azbest w 2023 r. w danej jednostce analitycznej w stosunku do łącznej liczby gospodarstw domowych w danej jednostce analitycznej.	49,37%	50,94%	53,03%	56,10%	40,00%	57,14%	41,51%	63,95%	67,37%	38,73%	39,31%	54,32%	22,83%	56,00%
2.	Odsetek gospodarstw domowych wykorzystujących jako źródło ciepła tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji w danej jednostce analitycznej w stosunku do liczby gospodarstw domowych w danej jednostce analitycznej w 2023 r.	51,90%	47,17%	33,33%	33,33%	27,06%	34,92%	26,42%	44,19%	43,16%	32,37%	31,03%	45,68%	42,39%	32,00%
Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze środowiskowej		✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓			✓	✓	✓

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 4 przedstawia jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze środowiskowej**. Jest on graficznym obrazem wyników zaprezentowanych w Tabeli 9. Jak wyżej wspomniano, za obszary kryzysowe w sferze środowiskowej uznane zostały te jednostki analityczne, które charakteryzowały się przynajmniej jednym wskaźnikiem o „wartości kryzysowej” spośród dwóch wybranych do analizy.

Rysunek 4. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze środowiskowej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map gminy Pakośląw

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Negatywne zjawiska w sferze przestrzenno-funkcjonalnej dotyczą m.in. niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej. Dla zobrazowania powyższych zjawisk dobrane zostały odpowiednie wskaźniki, które pozwoliły na ocenę skali kryzysu. Należą do nich: dostępność przedszkola do 1 km od miejsca zamieszkania, dostępność obiektów sportowych (hal lub boisk lub basenów itp.) do 1 km od miejsca zamieszkania, dostępność obiektów kultury lub innych miejsc integracji społecznej (dom kultury, biblioteka, kino lub świetlice) do 1 km od miejsca zamieszkania oraz dostępność przystanku komunikacji publicznej (PKP lub PKS lub komunikacja miejska) do 1 km od miejsca zamieszkania. W oparciu o powyższe wskaźniki dokonano oceny dostępności infrastruktury społecznej oraz komunikacyjnej w poszczególnych jednostkach analitycznych. Jeżeli przedszkola, miejsca integracji społecznej, obiekty sportowe lub przystanki komunikacji publicznej nie były dostępne w granicach badanej jednostki, a znajdowały się w sąsiedniej jednostce analitycznej i odległość do nich nie przekraczała odpowiednio 0,5 km i 1 km, to uznawano, że dostępność została zachowana. Pozyskane dane dotyczą stanu **na dzień 31 grudnia 2023 roku**. Ostatecznie **za obszary kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej** uznane zostały te jednostki analityczne, w których **dostępność nie została zachowana w przynajmniej dwóch dziedzinach spośród czterech wybranych do analizy**.

Jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej** to: **JA2-ZOW, JA5-ZOW, JA7-ZOW, JA8-ZOW oraz JA11-ZOW**.

Tabela 10. prezentuje wskaźniki wybrane do analizy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach analitycznych. **Kolorem czerwonym** zaznaczono te wskaźniki w poszczególnych jednostkach analitycznych, które **wykazują „wartość kryzysową”**. Należy zaznaczyć, że mają one inny charakter niż wskaźniki z pozostałych sfer, bowiem w tym przypadku nie następowało porównywanie ich wartości w poszczególnych jednostkach analitycznych do średniej gminnej. Sprawdzano tutaj dostępność określonych elementów infrastruktury i oceniano „zero-jedynkowo”, czyli sprawdzano, czy **dostępność ta występuje (TAK)** lub czy **nie występuje (NIE)**.

**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

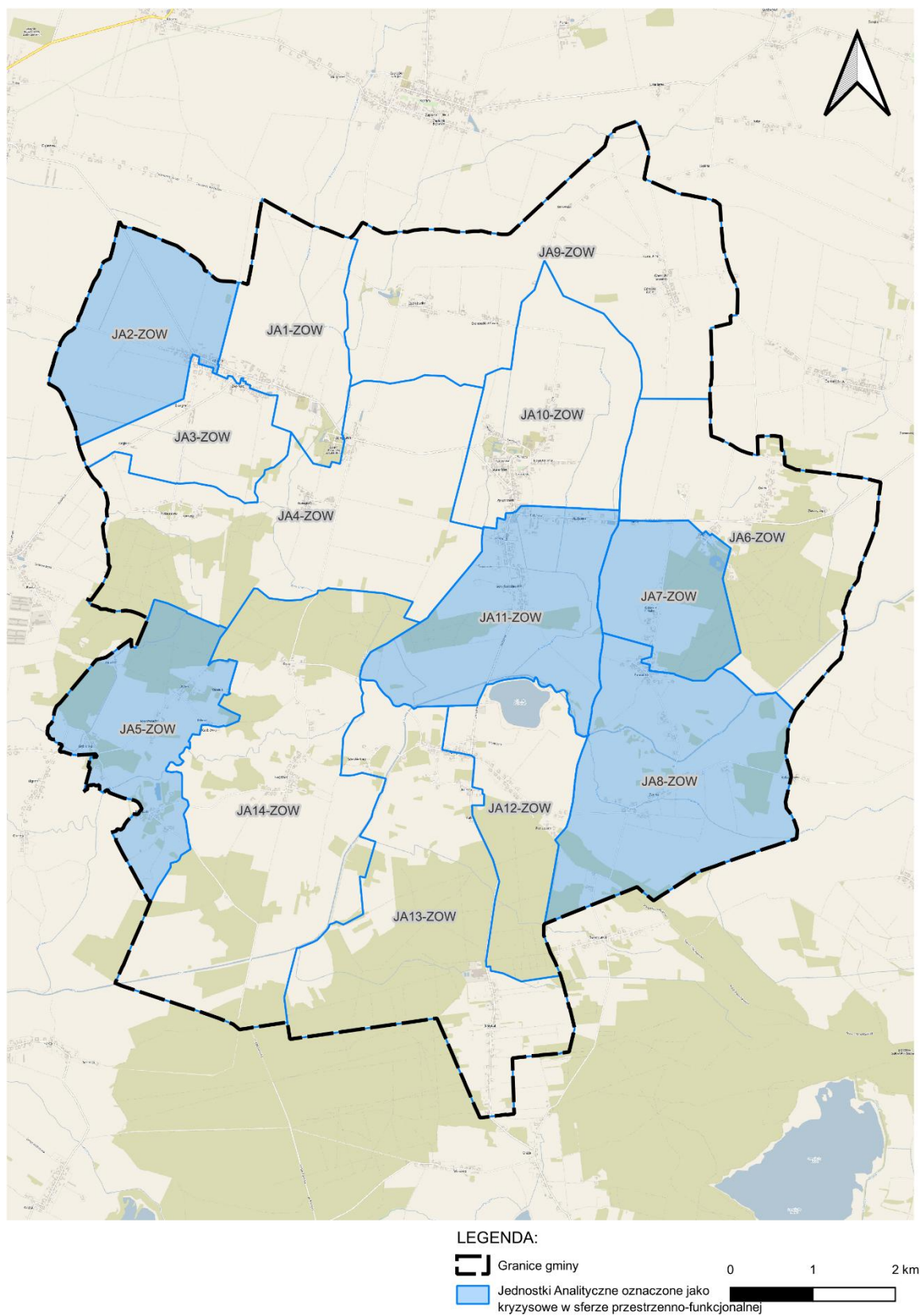
Tabela 10. Dostępność infrastruktury społecznej oraz komunikacyjnej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Wskaźnik	Nazwa jednostki analitycznej (JA)													
	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW
1 Dostępność przedszkola do 1 km od miejsca zamieszkania	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE
2 Dostępność obiektów sportowych (hal lub boisk lub basenów itp.) do 1 km od miejsca zamieszkania	TAK	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK	TAK	TAK
3 Dostępność przystanku komunikacji publicznej (PKP lub PKS lub komunikacja miejska) do 1 km od miejsca zamieszkania	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
4 Dostępność obiektów kultury lub innych miejsc integracji społecznej (dom kultury lub biblioteka lub kino lub świetlice) do 1 km od miejsca zamieszkania	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze przestrzenno-funkcjonalnej		✓			✓		✓	✓			✓			

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 5. przedstawia jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej**. Jest on graficznym obrazem wyników zaprezentowanych w Tabeli 10.

Rysunek 5. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map gminy Pakośląw

Sfera techniczna

Sfera techniczna dotyczy w szczególności degradacji stanu dróg oraz obiektów budowlanych, który częściowo obrazuje stan tkanki mieszkaniowej. Dla zobrazowania powyższego zjawiska wybrane zostały wskaźniki: długość dróg publicznych wymagających kapitalnego remontu lub przebudowy oraz liczba obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym. Pozyskane dane dotyczą stanu **na dzień 31 grudnia 2023 roku**.

Na podstawie pozyskanych danych, w pierwszej kolejności obliczono odsetek długości dróg publicznych, wymagających kapitalnego remontu lub przebudowy w odniesieniu do łącznej długości dróg publicznych w gminie w 2023 roku, stanowiący wartość referencyjną, która wynosi **24,71%**. Drugi wskaźnik przedstawia odsetek obiektów budowlanych w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym w gminie w 2023 roku. W przypadku tego wskaźnika wartość referencyjna wynosi **1,13%**. W przypadku, gdy skala zjawiska w danej jednostce analitycznej **przekraczała** wskazane wartości referencyjne określonych wskaźników, uznawano ją za obszar **kryzysowy w sferze technicznej**. Ostatecznie, **za obszary kryzysowe w sferze technicznej** uznane zostały te jednostki analityczne, które charakteryzowały się **przynajmniej jednym** wskaźnikiem o „wartości kryzysowej” spośród dwóch wybranych do analizy.

Jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze technicznej** to: **JA1-ZOW, JA2-ZOW, JA5-ZOW, JA8-ZOW, JA9-ZOW, JA10-ZOW, JA13-ZOW** oraz **JA14-ZOW**.

Tabela 11. Dane dotyczące wartości referencyjnej oraz „wartości kryzysowej” wskaźnika wybranego do analizy

L.p.	Opis wskaźnika do analizy	Wartość referencyjna wskaźnika do analizy		„Wartość kryzysowa” wskaźnika do analizy
1.	Odsetek długości dróg publicznych wymagających kapitalnego remontu lub przebudowy w danej jednostce analitycznej w stosunku do łącznej długości dróg publicznych w danej jednostce analitycznej w 2023 r.	Długość dróg publicznych wymagających kapitalnego remontu lub przebudowy w 2023 r.	24,1 km	Wartość powyżej 24,71%
		Odsetek długości dróg publicznych wymagających kapitalnego remontu lub przebudowy w odniesieniu do łącznej długości dróg publicznych w gminie w 2023 r.	24,71%	
2.	Odsetek obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym w 2023 r. w danej jednostce analitycznej	Liczba obiektów budowlanych w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym w 2023 r.	43	Wartość powyżej 1,13%
		Odsetek obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym w odniesieniu do łącznej liczby obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym w gminie w 2023 r.	1,13%	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12. prezentuje wartości wskaźników wybranych do analizy w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych. **Kolorem czerwonym** zaznaczono te wartości w poszczególnych jednostkach analitycznych, które **wykazują „wartość kryzysową”**.

**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

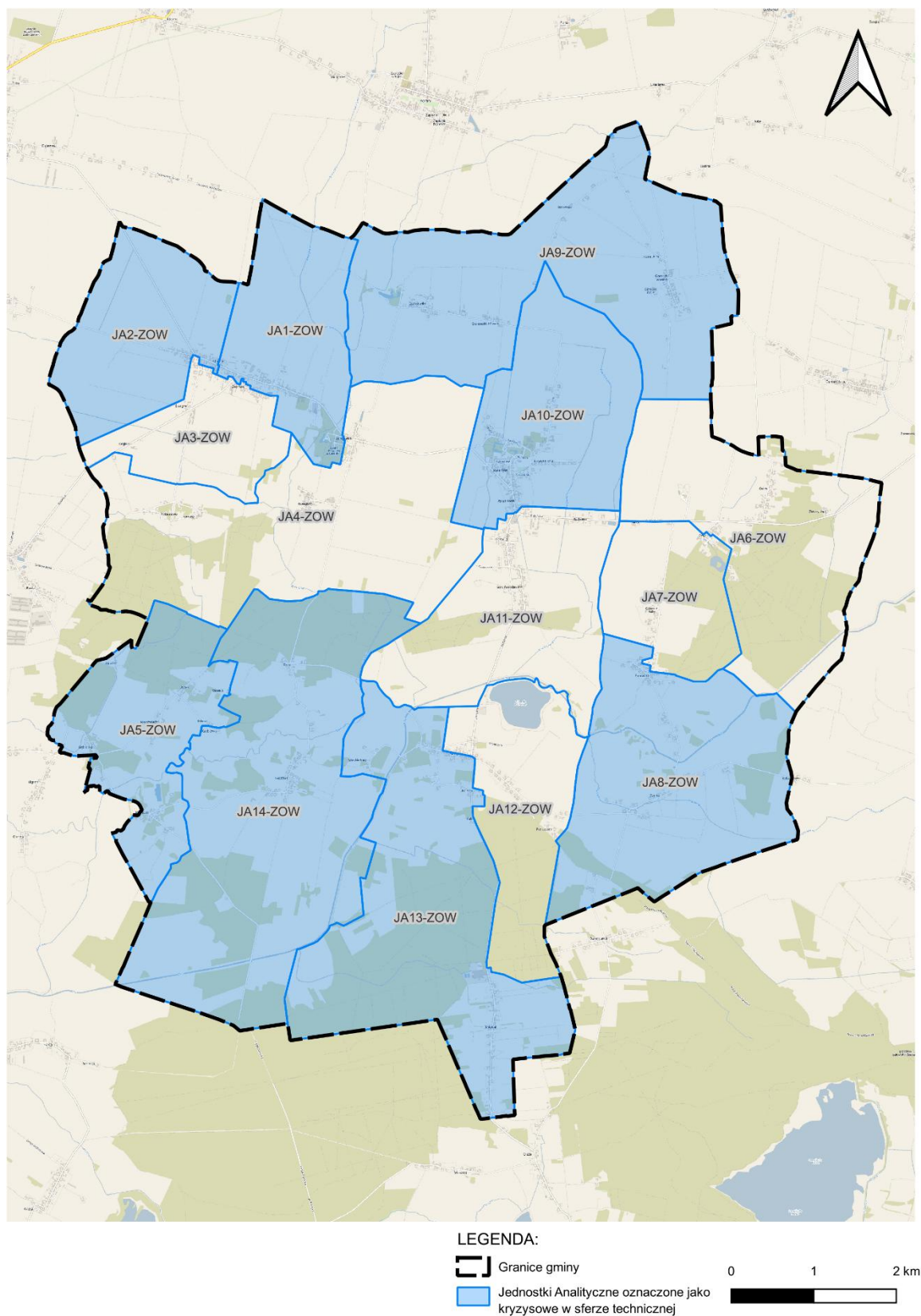
Tabela 12. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Wskaźnik	Nazwa jednostki analitycznej (JA)	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW
1.	Odsetek długości dróg publicznych wymagających kapitalnego remontu lub przebudowy w danej jednostce analitycznej do łącznej długości dróg publicznych w danej jednostce analitycznej w 2023 r.	5,94%	47,80%	18,97%	4,70%	33,50%	11,31%	0,00%	90,46	7,64%	41,90%	8,96%	0,00%	36,19%	27,02%
2.	Odsetek obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym w złym stanie technicznym w danej jednostce analitycznej do łącznej liczby obiektów budowlanych o przeznaczeniu mieszkaniowym w danej jednostce analitycznej w 2023 r.	1,20%	0,65%	0,00%	0,00%	0,56%	0,44%	0,72%	1,43%	4,61%	0,57%	0,54%	0,39%	3,21%	0,00%
Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako kryzysowa w sferze technicznej		✓	✓			✓			✓	✓	✓			✓	✓

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 6. przedstawia jednostki analityczne **oznaczone jako kryzysowe w sferze technicznej**. Jest on graficznym obrazem wyników zaprezentowanych w Tabeli 12. Jak wyżej wspomniano, za obszary kryzysowe w sferze technicznej uznane zostały te jednostki analityczne, które charakteryzowały się przynajmniej jednym wskaźnikiem o „wartości kryzysowej” spośród dwóch wybranych do analizy.

Rysunek 6. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze technicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map gminy Pakośląw

Z przeprowadzonej wyżej analizy wynika, że w ramach wszystkich ocenianych sfer – społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej możliwe było wyodrębnienie tych obszarów na terenie gminy, które cechują się zdecydowanie gorszymi wskaźnikami, obrazującymi występowanie negatywnych zjawisk. Świadczy to o **prawidłowym doborze zestawu obiektywnych i weryfikowalnych mierników oraz metod badawczych**, dostosowanych do lokalnych uwarunkowań. Do przygotowania diagnozy wykorzystano także **najbardziej aktualne dane**, którymi gmina dysponowała i które pozyskała. Otrzymane wyniki posłużyły do wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ).

5. Obszar zdegradowany (OZ)

Sposób wyznaczania obszaru zdegradowanego (OZ) określa ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zgodnie z Ustawą, delimitacja obszaru zdegradowanego jest ściśle powiązana z pojęciem stanu kryzysowego. Rewitalizacja stanowi bowiem proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych w sposób kompleksowy. Obszar będący w stanie kryzysowym charakteryzuje się natomiast koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Identyfikacja stanu kryzysowego pozwala określić obszar zdegradowany (OZ).

Na podstawie przeprowadzonej analizy pozyskanych danych, **wyznaczono obszar zdegradowany (OZ) w gminie Pakośław**, który obejmuje następujące zamieszkane jednostki analityczne (JA): **JA1-ZOW, JA5-ZOW, JA7-ZOW, JA8-ZOW, JA10-ZOW, JA12-ZOW, JA13-ZOW** oraz **JA14-ZOW**. Wskazane jednostki charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych przy jednoczesnym występowaniu negatywnych zjawisk w co najmniej jednej z pozostałych, analizowanych sfer. Szczegółowe dane, dotyczące występowania negatywnych zjawisk w analizowanych sferach, przedstawia Tabela 13.

Tabela 13. Szczegółowe dane dotyczące występowania negatywnych zjawisk w analizowanych sferach

Wskaźnik	Nazwa jednostki analitycznej (JA)	JA1-ZOW	JA2-ZOW	JA3-ZOW	JA4-ZOW	JA5-ZOW	JA6-ZOW	JA7-ZOW	JA8-ZOW	JA9-ZOW	JA10-ZOW	JA11-ZOW	JA12-ZOW	JA13-ZOW	JA14-ZOW
1.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE SPOŁECZNEJ														
2.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE GOSPODARCZEJ														
3.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ														
4.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ														
5.	OBSZARY KRYZYSOWE W SFERZE TECHNICZNEJ														
Jednostka analityczna (JA) oznaczona jako obszar zdegradowany (OZ)		✓				✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓

Źródło: Opracowanie własne

**DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI GMINY PAKOŚLAW**

Szczegółowe dane, dotyczące zamieszkaných jednostek analitycznych (JA), wchodzących w skład wyznaczonego obszaru zdegradowanego (OZ), przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Szczegółowe dane dotyczące zamieszkaných jednostek analitycznych (JA), wchodzących w skład wyznaczonego obszaru zdegradowanego (OZ)

JEDNOSTKI ANALITYCZNE (JA)				LICZBA MIESZKAŃCÓW stan na 31.12.2023 r.		POWIERZCHNIA	
Lp.	SYMBOL	OPIS JEDNOSTKI	FUNKCJA DOMINUJĄCA	LICZBA	% MIESZKAŃCÓW GMINY	KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
1.	JA1-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	323	6,69	3,39	4,39
2.	JA5-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	235	4,87	3,90	5,05
3.	JA7-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	239	4,95	2,54	3,29
4.	JA8-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	302	6,25	6,62	8,56
5.	JA10-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	614	12,71	4,53	5,86
6.	JA12-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	313	6,48	3,63	4,69
7.	JA14-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	289	5,98	8,23	10,64
8.	JA14-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	287	5,94	10,53	13,61
SUMA				2.602	53,87%	43,37	56,09%

Źródło: Opracowanie własne

Wymagane kryteria wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) spełniło 8 jednostek analitycznych. Łącznie mieszka na ich terenie **53,87% ludności gminy**, a obejmują one **56,09% jej powierzchni**.

6. Obszar rewitalizacji (OR)

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w ramach obszaru zdegradowanego (OZ), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, biorąc pod uwagę także szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, wyznacza się **obszar rewitalizacji (OR)**. Obszar rewitalizacji (OR) nie może obejmować terenów **większych niż 20% powierzchni gminy** oraz zamieszkałych przez **więcej niż 30% mieszkańców gminy**. Może on stanowić część lub całość obszaru zdegradowanego. Dla obszaru rewitalizacji (OR) sporządza się Gminny Program Rewitalizacji.

Kierując się powyższymi zapisami oraz w wyniku przeprowadzonej diagnozy **wyznaczono obszar rewitalizacji (OR) w gminie Pakośław**, który obejmuje następujące jednostki analityczne (JA):

- JA1-ZOW - **część sołectwa Chojno** (od nr domu 1 do nr domu 60) oraz **część sołectwa Golejewko** (od nr 1 do nr 5 oraz nr 61 i 62)
- JA5-ZOW - sołectwa **Dębionka, Kubeczki i Niedźwiadki**
- JA7-ZOW – **część sołectwa Osiek** (od nr domu 51 do nr domu 121)
- JA10-ZOW - **część sołectwa Pakośław** (ulice: Kolejowa, 22 stycznia, Rolnicza, Strażacka, 40-Lecia, Ogrodowa, Młyńska, Parkowa oraz Olbina).

Wyznaczony obszar, o łącznej powierzchni 14,36 km², stanowi **18,59% powierzchni gminy** i jest zamieszkiwany przez 1.411 osób, co stanowi **29,22% ogółu mieszkańców gminy**.

Szczegółowe dane, dotyczące jednostek analitycznych (JA), wchodzących w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR), przedstawia Tabela 15.

Tabela 15. Szczegółowe dane dotyczące jednostek analitycznych (JA) wchodzących w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR)

JEDNOSTKI ANALITYCZNE (JA)				LICZBA MIESZKAŃCÓW stan na 31.12.2023 r.		POWIERZCHNIA	
Lp.	SYMBOL	OPIS JEDNOSTKI	FUNKCJA DOMINUJĄCA	LICZBA	% MIESZKAŃCÓW GMINY	KM ²	% POWIERZCHNI GMINY
1.	JA1-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	323	6,69	3,39	4,39
2.	JA5-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	235	4,87	3,90	5,05
3.	JA7-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	239	4,95	2,54	3,29
5.	JA10-ZOW	ZAMIESZKANE OBSZARY WIEJSKIE	ZABUDOWA JEDNORODZINNA	614	12,71	4,53	5,86
SUMA				1.411	29,22%	14,36	18,59%

Źródło: Opracowanie własne

JA1-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem sołectwo Chojno od nr domu 1 do nr domu 60, Sołectwo Golejewko od nr domu 1 do nr domu 5 oraz nr domu 61 i 62. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**.

W jednostce tej znajduje się Szkoła Podstawowa, Przedszkole, świetlica wiejska, budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, stadnina koni, zespół pałacowy oraz kościół.

JA5-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem sołectwa Dębionka, Kubeczki i Niedźwiadki. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W Sołectwie Kubeczki znajduje się świetlica wiejska.

JA7-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem sołectwo Osiek od nr domu 51 do nr domu 121. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. W jednostce tej znajduje się Dom Pomocy Społecznej.

JA10-ZOW - jednostka obejmuje swoim zasięgiem część sołectwa Pakośław, w skład której wchodzi następujące ulice: Kolejowa, 22 stycznia, Rolnicza, Strażacka, 40-Lecia, Ogrodowa, Młyńska, Parkowa oraz Olbina. Teren jednostki ma charakter rolniczy składający się głównie z gospodarstw indywidualnych oraz **zabudowy jednorodzinnej**. Na ulicy Kolejowej znajduje się Urząd Gminy, Ośrodek Kultury i Rekreacji, biblioteka oraz bank. Na ulicy 22 stycznia znajdują się: restauracja, poczta oraz budynek kościoła parafialnego pw. Św. Walentego i Macierzyństwa Bożego Maryi Dziewicy. Na ulicy Strażackiej znajduje się świetlica wiejska oraz budynek Ochotniczej Straży Pożarnej. Na ulicy Parkowej znajduje się ośrodek zdrowia, przedszkole, szkoła podstawowa, hala sportowa oraz pałac Pakośław.

Uzasadnienie wyznaczenia obszaru rewitalizacji (OR)

Wyznaczając **obszar rewitalizacji** w ramach obszaru zdegradowanego, wskazano na następujące jednostki analityczne JA1-ZOW (część sołectwa Chojno oraz część sołectwa Golejewko), JA5-ZOW (sołectwa Dębionka, Kubeczki i Niedźwiadki), JA7-ZOW (część sołectwa Osiek) oraz JA10-ZOW (część sołectwa Pakośław) jako **wymagające rewitalizacji**. Obszar rewitalizacji można podzielić na **podobszary**, nie mające ze sobą wspólnych granic. Decyzja taka oznacza, że gmina zamierza prowadzić na nich działania rewitalizacyjne na podstawie jednego programu rewitalizacji. Wyznaczone jako obszar rewitalizacji jednostki analityczne JA1-ZOW, JA5-ZOW, JA7-ZOW oraz JA10-ZOW, stanowiące **4 podobszary wyznaczonego obszaru rewitalizacji** w gminie, w sposób znaczący cechują się **wysokim stopniem degradacji w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej** w porównaniu do innych obszarów gminy, co wykazano w wynikach analizy wskaźnikowej wymienionych sfer. Należy podkreślić, że **szczególne znaczenie mają tutaj wyniki analizy, dotyczące kluczowej sfery społecznej**, gdzie powyższe jednostki analityczne wykazują **wysoki stopień degradacji**.

Podobszar 1 (JA1-ZOW) charakteryzuje się **wysoką kumulacją negatywnych zjawisk** (4 wartości kryzysowe wskaźników w sferze społecznej na 9 wskaźników wybranych do analizy oraz oznaczony jest jako jednostka kryzysowa w 3 z 5 analizowanych sfer).

Podobszar 2 (JA5–ZOW) charakteryzuje się wysoką kumulacją negatywnych zjawisk (6 wartości kryzysowych wskaźników w sferze społecznej na 9 wskaźników wybranych do analizy oraz oznaczony jest jako jednostka kryzysowa w 4 z 5 analizowanych sfer).

Podobszar 3 (JA7–ZOW) charakteryzuje się wysoką kumulacją negatywnych zjawisk (8 wartości kryzysowych wskaźników w sferze społecznej na 9 wskaźników wybranych do analizy oraz oznaczony jest jako jednostka kryzysowa w 2 z 5 analizowanych sfer).

Podobszar 4 (JA10–ZOW) stanowi fragment terytorium Gminy (centrum gminy), mający istotne znaczenie dla jej rozwoju lokalnego i charakteryzuje się wysoką kumulacją negatywnych zjawisk (4 wartości kryzysowe wskaźników w sferze społecznej na 9 wskaźników wybranych do analizy oraz oznaczony jest jako jednostka kryzysowa w 2 z 5 analizowanych sfer). Na podobszarze znajdują się **instytucje i placówki ważne dla mieszkańców, tj.: Urząd Gminy, Ośrodek Kultury i Rekreacji, biblioteka, bank, poczta, kościół parafialny pw. Św. Walentego i Macierzyństwa Bożego Maryi Dziewicy, świetlica wiejska, budynek Ochotniczej Straży Pożarnej, ośrodek zdrowia, przedszkole, szkoła podstawowa, hala sportowa oraz pałac Pakosław.**

Dodatkowo, z punktu widzenia rozwoju gminy i zaspokajania potrzeb mieszkańców, kluczowymi problemami wskazanymi w badaniu ankietowym są: rynek pracy w najbliższej okolicy, stan techniczny dróg, dostępność opieki nad dzieckiem, słaba integracja lokalnej społeczności, uciążliwości zapachowe w wyniku zanieczyszczania gruntu i powietrza oraz zbyt rzadkie patrole służb porządkowych. Mieszkańcy widzą także potrzebę większego wsparcia dla osób starszych, młodzieży, dzieci oraz osób niepełnosprawnych. Akcentują również potrzebę zajęcia nad potrzebami mieszkańców w wieku produkcyjnym, pracujących rodziców, ale i osób samotnych, czy borykających się z uzależnieniami. W większości tych przypadków rozwiązaniem wskazanych problemów mogą **być przedsięwzięcia nieinwestycyjne wspierane budową, rozbudową lub modernizacją infrastruktury społecznej, zlokalizowanej w szczególności na terenach stanowiących centrum ośrodka gminnego – Pakosław i tym samym pokrywających się z wyznaczonym podobszarem OR.** Zatem wyznaczenie obszaru zdegradowanego nastąpiło w wyniku analizy wskaźnikowej, a ostateczna decyzja o wyborze obszaru rewitalizacji była podyktowana nie tylko zidentyfikowanymi w analizie problemami społecznymi i deficytami w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, ale przede wszystkim **znaczeniem dla rozwoju gminy** możliwych i planowanych przedsięwzięć na wyodrębnionym obszarze rewitalizacji.

Istotny wpływ na wybór wskazanych wyżej jednostek analitycznych jako obszaru rewitalizacji miały także wnioski z prowadzonego monitoringu efektów „Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Pakosław na lata 2017-2023” (LPR) - raporty z monitoringu składane były w ustalonych terminach do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Z ostatniego raportu oraz bieżących informacji otrzymanych z Urzędu Gminy wynika, że w ramach 16 projektów rewitalizacyjnych ujętych w LPR, **2 projekty zostały zrealizowane, 5 projektów zostało częściowo zrealizowanych**, a 9 pozostało niezrealizowanych. Wyznaczony w LPR obszar rewitalizacji gminy obejmował tylko część sołectwa Pakosław (ulice: 40-lecia, 22 stycznia nr.:

31 i 40, Młyńską, Olbina oraz Parkową) i pokrywał się w większości swoim zasięgiem z wyznaczonym Podobszarem 4 OR Gminy.

Biorąc zatem powyższe pod uwagę oraz uwzględniając w szczególności wcześniejsze kwestie opisane w diagnozie, podjęto decyzję o **poszerzeniu zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji Gminy** do wymienionych na wstępie czterech jednostek analitycznych i **dalszym prowadzeniu procesu rewitalizacji** na tych **czterech podobszarach OR**. Ponadto należy podkreślić, że wyznaczenie OR nastąpiło także w wyniku dyskusji, przeprowadzonej z udziałem przedstawicieli władz wykonawczych gminy Pakosław. Obszerna informacja o przeprowadzonych konsultacjach społecznych projektu diagnozy zostanie zawarta w dokumencie gminnego programu rewitalizacji, w rozdziale „Uspołecznienie programu rewitalizacji”.

Granice wyznaczonego **obszaru zdegradowanego (OZ)** i **obszaru rewitalizacji (OR)** w Gminie Pakosław przedstawiono na mapie, w postaci załącznika graficznego do projektu uchwały Rady Gminy Pakosław w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Pakosław.

Spis wykresów

Wykres 1. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Pakośław ...	4
Wykres 2. Struktura wieku mieszkańców gminy Pakośław w latach 2017 vs 2022 – udziały procentowe	5
Wykres 3. Różnica liczby mieszkańców w latach 2017 vs 2022 w podziale na grupy wiekowe	6
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	6
Wykres 5. Saldo migracji w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców.....	7
Wykres 6. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców	8
Wykres 7. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców (dane powiatowe)	8
Wykres 8. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu na 10 tys. mieszkańców (dane powiatowe) .	9
Wykres 9. Liczba porad lekarskich na 1.000 mieszkańców w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim	9
Wykres 10. Organizacje społeczne na 1.000 mieszkańców w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim	10
Wykres 11. Wydatki ogółem na oświatę i wychowanie w gminie Pakośław	11
Wykres 12. Udział zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na 1.000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim	11
Wykres 13. Stopa bezrobocia w powiecie rawickim i województwie wielkopolskim	12
Wykres 14. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w REGON na 1.000 mieszkańców.....	12
Wykres 15. Liczba nowo oddanych mieszkań.....	14
Wykres 16. Liczba mieszkań na 1.000 mieszkańców.....	14
Wykres 17. Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe) (km/km ²).....	15
Wykres 18. Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe) (km/km ²)	15
Wykres 19. Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim	16
Wykres 20. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku na 1 mieszkańca (m ³) w gminie Pakośław, powiecie rawickim i województwie wielkopolskim.....	16
Wykres 21. Wydatki ogółem z budżetu JST na kulturę fizyczną, sport i rekreację	17
Wykres 22. Wydatki ogółem z budżetu JST na kulturę i dziedzictwo narodowe	18
Wykres 23. Miejscowości pochodzenia respondentów ankiety (w % łącznej liczby wypełnionych ankiet)	20
Wykres 24. Struktura wiekowa badanych mieszkańców gminy Pakośław	20
Wykres 25. Struktura wykształcenia badanych	21
Wykres 26. Status zawodowy respondentów.....	22
Wykres 27. Ocena wybranych aspektów warunków życia w gminie Pakośław	25
Wykres 28. Zjawiska uciążliwe społecznie	26
Wykres 29. Grupy społeczne wymagające wsparcia	27

Spis tabel

<i>Tabela 1. Lokalni pracodawcy</i>	13
<i>Tabela 2. Lokalni pracodawcy według sekcji prowadzonej działalności</i>	13
<i>Tabela 3. Szczegółowe dane dotyczące wyznaczonych jednostek analitycznych (JA).....</i>	30
<i>Tabela 4. Dane dotyczące wybranych wskaźników do analizy oraz źródła danych</i>	35
<i>Tabela 5. Dane dotyczące wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych do analizy.....</i>	37
<i>Tabela 6. Wartości wskaźników wybranych do analizy w sferze społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych</i>	39
<i>Tabela 7. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych</i>	43
<i>Tabela 8. Dane dotyczące wartości referencyjnej oraz „wartości kryzysowej” wskaźnika wybranego do analizy</i>	45
<i>Tabela 9. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze środowiskowej w poszczególnych jednostkach analitycznych</i>	47
<i>Tabela 10. Dostępność infrastruktury społecznej oraz komunikacyjnej w sferze przestrzenno- funkcjonalnej w poszczególnych jednostkach analitycznych</i>	51
<i>Tabela 11. Dane dotyczące wartości referencyjnej oraz „wartości kryzysowej” wskaźnika wybranego do analizy</i>	53
<i>Tabela 12. Wartości wskaźnika wybranego do analizy w sferze technicznej w poszczególnych jednostkach analitycznych</i>	55
<i>Tabela 13. Szczegółowe dane dotyczące występowania negatywnych zjawisk w analizowanych sferach.....</i>	59
<i>Tabela 14. Szczegółowe dane dotyczące zamieszkaných jednostek analitycznych (JA), wchodzących w skład wyznaczonego obszaru zdegradowanego (OZ)</i>	60
<i>Tabela 15. Szczegółowe dane dotyczące jednostek analitycznych (JA) wchodzących w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR).....</i>	61

Spis rysunków

<i>Rysunek 1. Podział gminy na jednostki analityczne (JA).....</i>	32
<i>Rysunek 2. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej.....</i>	42
<i>Rysunek 3. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej</i>	44
<i>Rysunek 4. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze środowiskowej</i>	49
<i>Rysunek 5. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....</i>	52
<i>Rysunek 6. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze technicznej</i>	57